

מבית הגנזים

מסמכים נדירים והיסטוריים
מדברי ימי החסידים והחסידות
בדורות האחרונים

תעודה
משמחת הנישואין של
הרה"ת מנחם מענדל וליבא שי' קלפמן
יא טבח היחשע"ט

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

עסקי הנדסאות 1997

נערך ויוצא לאור על ידי
מערכת אוצרות - תשורות
© כל הזכויות שמורות
לתגובות: otzarot@gmail.com

פתח דבר

אנו מודים להשי"ת על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו החתן הת' מנחם מענדל עם ב"ג הכלה מרת ליבא תחי'.

התודה והברכה מובעת בזה לבני משפחתנו, ידידינו ומכרינו שבאו מקרוב ומרחוק להשתתף בשמחתנו ולברך את צאצאינו שיחי' בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

ברגשי גיל וחדווה אנו שמחים להגיש בזה תשורה לנוטלים חלק בשמחתנו, מיוסד על הנהגתו הקדושה של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע שחילק "תשורה" מיוחדת ביום שמחת נישואי בתו הרבנית תחי' עם כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א.

אנו שמחים להגיש בפניכם בקובץ מיוחד זה לקט מכתבים נדיר ומיוחד במינו, מדברי ימי החסידים בדורות האחרונים, בעניני עסקנות חבדי"ת ונושאים נוספים. בין הדברים ניתן למצוא התכתבויות אישיות ייחודיות בין אישי ציבור ועסקנים שונים לכ"ק אד"ש מה"מ, וכן מסמכים שונים העוסקים בנושאים שונים הקשורים בעניני עסקנות כללית כמו-גם פרטית, ופעולות שונות בקשר עם פעילות ליובאוויטש בארץ וברחבי העולם.

.

ויהי רצון שיזכו החתן והכל להקים בנין עד - בית נאמן בישראל, על יסודי התורה והחסידות כפי שמוארים במאור שבתורה זו תורת החסידות, ואך טוב וחסד ירדפום כל הימים, ויזכו לבנים ובנות חסידים ומקושרים בלב ונפש לרבי מלך המשיח.

וביום שמחת לבבנו, נבקש ונייחל ונביע משאלותינו מהשי"ת, שנוכה תיכף ומיד לגאולה האמיתית והשלימה, שאז יתמשש היעוד: "מהרה ישמע בהרי יהודה ובחצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה", שלימות הנישואין של כנסת ישראל והקב"ה כפי שיהיה אז - בגאולה, והעיקר שיתממש "ותחזנה עינינו" - ונראה את התגלותו של הרבי מלך המשיח תיכף ומיד ממש בעגלא דידן.

חי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

משפחת רוזנבלט

משפחת קלפמן

י"א טבת ה'תשע"ט

שנת החי"ם לנשיאות כ"ק אד"ש מה"מ

כפר חב"ד ב'

מבוא

ריבוי פנים וצורות יש לה לחסידות החב"דית ולחסידיה. לא ראי חסיד 'משכיל', אשר עבודתו את השם היא במוחו ומחשבתו, לבין החסיד 'העובד' אשר כל עבודתו את השם מבוססת על ליבו ורגשותיו האישיים. כמו גם חסיד שכל מציאותו אומרת 'הנחת עצמותו' - ביטול פנימי ומוחלט לרצון האלוקי וקיומו במעשה בפועל ללא עוררין.

כך או כך, לאחר כל החילוקים הקיימים בסגנונם של החסידים השונים, בדבר אחד משתווים הם ללא חלוקה כלשהיא, בין "ראשיכם שבטיכם" עד "מחוטב עציך עד שואב מימך". נקודה זו קיימת בכלם בצורה שווה, והיא: היותם כולם "בני אב אחד", המקושרים בלב ונפש לרבי אחד, המנחה ומתווה את דרך חיי היהודי.

נקודה זו אינה נותרת חבויה ונעלמת, כי אם באה לידי ביטוי מעשי בפעולתו של החסיד עבור מימוש רצונותיו הק' של הרבי. פעילותו של החסיד עבור קיום רצונותיו של הרבי אינה נעשית חלילה רק מפני הציווי והחיוב שבדבר, כי אם ובעיקר מצד היותו "מונח" בדבר, כהווייה נוכחת ופנימית.

מאז ומקדם איחלו חסידים, לעצמם ולידידיהם, מתוכי תוכו של לב בוער באהבה אינסופית לרבי "מען זָאָל אויספירן דעם רבינ'ס כוונה" - "שנוכה למלאות את כוונתו של הרבי". בכך לא הייתה כוונתם רק להיבט המעשי שבקיום דרישותיו ורצונותיו של הרבי, כי אם להיבט הנפשי הפנימי שרק נצרך לבוא לידי גילוי במעשיות שבדבר.

חוברת זו מכנסת לתוכה רישומים זעירים מאותה התקשרות עמוקה, המחייבת את החסיד למשמעות מעשית, בדמות קיום רצונותיו של הרבי בהיבט המעשי של הדברים. עבודת ליקוט של מסמכים ומכתבים שונים, רובם ככולם נאספו בקפידה רבה מתוך גנזכים וארכיונים שונים.

מתכנים אלו לומד הקורא פרקים שונים בימי בראשית של בניין חב"ד בארץ הקודש, פעילות תמידית להפצת מעיינות תורת החסידות, וכהנה רבות.

החלוקה לשערים נעשתה לפי מספר נושאים מוגדרים, שהם:

א. התכתבויות אישיות בין אישי ציבור, ועסקנים שונים לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א.

ב. לרגל שבעים שנה להתייסדות כפר חב"ד על ידי כ"ק אדמו"ר הרי"צ הובאו מסמכים שונים העוסקים בנושאים שונים הקשורים בכפר חב"ד וצביונו הרוחני.

ג. ענייני עסקנות כללית ופעולות שונות בקשר על פעילות ליובאוויטש ברחבי העולם.

ד. התכתבויות אישיות בין חסידים לבין עסקנים שונים.

ה. מספר מכתבים שנכתבו למר זלמן שז"ר, מהם ניתן ללמוד על הקשר ההדוק ועל ההשפעה הרבה שהיתה לקהילת החסידים בארץ עליו ועל משפחתו.

פּוּתְחִין בְּדַבֵּר מַלְכוּת

כָּל מִי שֶׁשִּׁייך לַכ"ק מו"ח אַדְמו"ר הוּא עֶסְקוֹן צִיבּוּרֵי לַפְעוּל בַּהֲפַצַת הַמַּיִעֲנוֹת

כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו הודיע והכריז שכל מי ששייך אליו ה"ה בגדר של "עסקן ציבורי", היינו, שצריך לפעול בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה.

דבר זה אינו תלוי ברצונו ובבחירתו, אלא נעשה מצד שייכותו לנשיא דורנו - כלשון חז"ל "קרב לגבי דהינא ואידהן", אם נגעת במשוח שמן תהא ג"כ משוח בנגיעתו", כטבע השמן שמפעפע בכל דבר, אפילו אם אין רצונו בכך, או שלא בידיעתו כו'.

ועאכו"כ בנדו"ד - שנשיא דורנו לא הסתיר הדבר בסוד, אלא פירסמו בקול, ולא רק בקול רגיל, אלא בקול רעש גדול - שכאו"א בדורנו זה חייב לעסוק בהפצת התורה והיהדות עד להפצת המעיינות חוצה, היינו, להפיץ המעיינות עצמם, לא רק מי המעיין, אלא המעיין עצמו, שיתפשט באופן של הפצה עד למקום ה"חוצה", כמבואר בארוכה בשיחותיו, וכן במאמריו (אם כי, בקיצור ובסגנון שונה, אבל התוכן שוה).

יש להוסיף ולהדגיש דבר חידוש בענין זה - השתדלותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בהפצת מאמריו ושיחותיו בכל מקום ומקום, עד ל"חוצה", דלא כבדורות שלפנ"ז, אפילו בזמנו של אדמו"ר האמצעי שהפצת תורת החסידות היתה באופן ד"רחובות הנהר", שאף שהשתדל בפירסום מאמריו, כפי שרואים באגרות קודש ששלח לחסידיו ע"ד לימוד המאמרים, וכדי לזכותם כו' מדפיסים המאמרים והספרים כו', ומשתדלים שיהי' המקח זול וכו', אבל, השתדלות זו היתה בנוגע לחסידים עצמם, ולא בנוגע להפצה חוצה - דבר שנתחדש ע"י נשיא דורנו, שהשתדל שיפרסמו שיחותיו ומאמריו באופן של הפצה גם במקום החוצה.

. . ולכן, כל אלו שיש להם שייכות לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, חסידיו ומקושריו, הן אלו שזכו לראותו פנים אל פנים, והן אלו שלמדו תורתו, שבה הכניס את עצמותו, בבחינת "אנא נפשי כתבית יהבית" - מוטלת עליהם החובה והזכות להתמסר לעסקנות ציבורית, כלומר, למלא את שליחותו של נשיא דורנו בהפצת

התורה והיהדות והמעיינות חוצה,

וכל זה - בהוספה לכך שכאו"א מישראל הוא שלוחו של הקב"ה לקדש שם שמים בעולם (לא ע"י נסיונות וקשיים ח"ו, אלא) ע"י מילוי תכלית הכוונה דירידת הנשמה בגוף - "אני נבראתי לשמש את קוני", לגלות בעולם כולו ש"כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו", עד שבעולם כולו יראו בגלוי - מראה באצבעו ואומר זה - ש"ה' ימלוך לעולם ועד".

אמנם, לדאבוננו ישנם כמה וכמה אשר מסיבה שונה ומשונה אינם עוסקים בעסקנות ציבורית הנ"ל. בודאי עסוקים הם בעניינים חשובים ונעלים, "איש תחת גפנו ותחת תאנתו", גפן ותאנה כשרים, כמובן (לא ערלה, ח"ו), שמברכים עליהם וכו', אבל, כאשר נשיא דורנו שואל אותו: מה עשית בפועל ממש בכל הקשור לפעילות בהפצת התורה והיהדות במשך השנה האחרונה וכו' - אין לו מה לענות, להיותו במצב של שינה.

ולדאבוננו, המצב הולך ומתדרדר, שמשנה לשנה ומחודש לחודש מצטרף עוד א' לסוג הנ"ל, שגם הוא הולך לישון.

הלואי הייתה השינה באופן שהנשמה עולה למעלה ושואבת לה חיים, שאז, לא הי' הדבר בסתירה, ח"ו, לפעולה דהפצת התורה והיהדות, להכניס חיים חדשים אצל היהודים שבסביבתו.

רצונך לישון - טוב ויפה, אבל לפני השינה תעסוק בהפצת התורה והיהדות!

ופשוט, שאין לנסות להתחמק ע"י תירוצים שונים ומשונים, כמו, מי אני ומה אני, מי יודע אם אצליח, ושאר התירוצים כיו"ב, "ווילדע תירוצים", שקיימים מאז שנברא יצה"ר וכלי אומנתו - שאינו מניח את האדם לנפשו כשמציית לו, אלא אדרבה וכו'.

ואם חושב שאין לו כח - ילך לציון של נשיא דורנו ויבקש שיתנו לו כח... ומכיון ש"צדיקים דומין לבוראם" - יהי' זה באופן ד"טרם יקראו ואני אענה".

ובכל אופן - מכאן ולהבא - יש לעורר ולהרעיש אודות הצורך שכאו"א יתמסר לעסקנות ציבורית דהפצת התורה והיהדות. ומה שלא עסקו בכל זה עד עתה - ינצלו את העדר העשי' כדי להוסיף מתוך "שטורעם" גדול יותר, כיתרון האור מן החושך ויתרון המתיקות מן המרירות כו', ביתר שאת וביתר עוז.

ואם הדברים אמורים בנוגע לפעולתו של כל אחד ואחד בתור איש פרטי - על אחת

כמה וכמה בנוגע לאנשים שיש להם אחריות ציבורית בגלל שייכותם למוסד וארגון ציבורי שכל מציאותו היא עסקנות ציבורית:

איש פרטי שאינו עוסק בהפצת התורה והיהדות - קיימת מציאותו כאיש פרטי שעוסק בשאר עניני טוב וקדושה, ק"ש ותפלה, נתינת צדקה וכיו"ב: אבל מוסד וארגון שמיועד לעסוק בהפצת התורה והיהדות, אם אינו ממלא תפקידו במשך ג, ימים (לדוגמא) - בטל המוסד והארגון!

נמצאים אמנם האנשים שחברים במוסד והארגון, היושב־ראש, המזכיר, המזכיר של המזכיר, וכו' וכו', כל תרי"ג המינויים... נמצא גם השלט ונייר־המכתבים "המעידים" על קיומו של המוסד והארגון, אבל אעפ"כ, בהעדר הפעילות שלמטרתה הוחלט על הקמת המוסד והארגון, בטלה מציאותו של המוסד והארגון!

(התוועדות תשמ"ח ח"ג עמ' 428 ואילך)

חלק א'

נשיא ויועץ

תכתובת עם הרבי מלך המשיח שליט"א

אסיפה חשאית אודות פרסום מכתב הרבי בדבר "אתחלתא דגאולה"

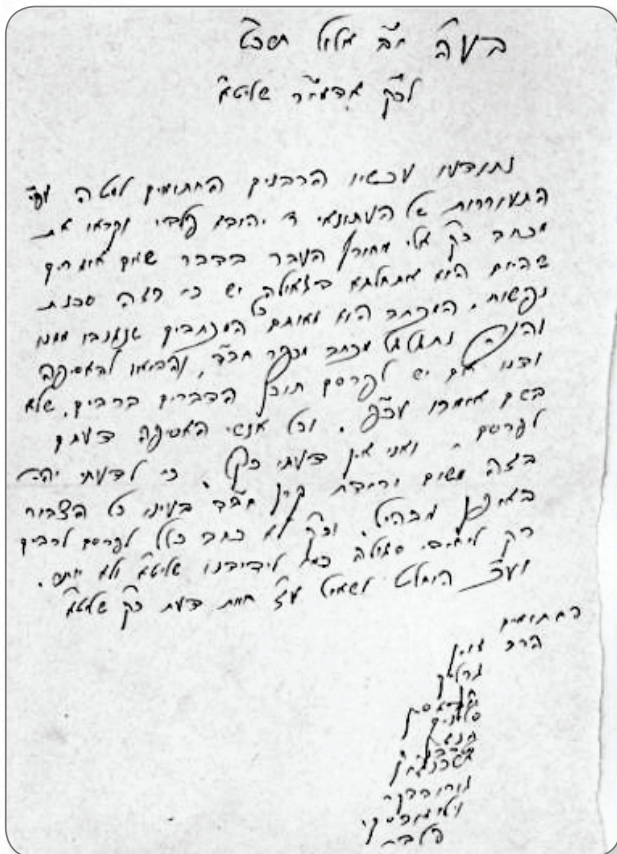
לפנינו טיוטת דו"ח שנכתב על ידי הרב שלמה יוסף זווין, ובו סיכום דיון סודי ומיוחד שהתקיים בין רבני ועסקני חב"ד. דיון זה התקיים בעקבות מכתב אישי

שקיבל רש"י זווין מהרבי העוסק בענין "אתחלתא דגאולה". דא עקא ושלא מרצונו של רש"י זין נגב המכתב מרשותו והתגלגל לידיהם של אלו החפצים בפרסום תוכנו. באסיפה מביע רש"י את התנגדותו לפרסום המכתב, אך דעתו הייתה "דעת יחיד" לעומת שאר חברי האסיפה שחפצו בפרסומו של המכתב.

בע"ה י"ב אלול תשכ"ט
לכ"ק אדמו"ר שליט"א

נתוועדו עכשיו הרבנים החתומים למטה עפ"י התעוררות של העיתונאי ר' יהודה פלדי וקראו את מכתב כ"ק אלי מחורף העבר בדבר שאם אומרים

שהיום הוא אתחלתא דגאולה יש גם בזה סכנת נפשות. המכתב הוא מאותם כל המכתבים שנגנבו ממני. והנה נתגלגל מכתב מכפר חב"ד, והביאו להאסיפה ודנו

אם יש לפרסם תוכן הדברים ברבים, שלא בשם אומרו עכ"פ, וכל אנשי האסיפה דעתם לפרסם, ואני אין דעתי כך, כי לדעתי יהיה בזה משום ירידת קרן חב"ד בעיני כל הציבור באופן מבהיל וכ"ק לא כתב כלל לפרסם לרבים רק ליחידי סגולה כמו לידידנו שליט"א ולא יותר, וע"כ הוחלט לשאול ע"ז חוות דעת כ"ק שליט"א.

החתומים: הרב (שלמה יוסף) זווין, הרב (שנ"ז) גרליק, הרב (גרשון) חן, הרב (אלכסנדר סענדר) יודאסין, הרב (עזריאל זעליג) סלונים, הרב (דוד) חנזין, הרב (נחום) טרבניק, הרב (משה) אשכזי, הרב (שמחה) גורדצקי, הרב (זושא) ווילמובסקי,

הצעת הרבי להדפסת התנ"ך הצבאי

מר יוסף דקל הקים ועמד בראש מערכת ההוצאה לאור של משרד הביטחון. כחלק מתפקידו זה הקפיד לשלוח באופן תדיר את הספרים החדשים היוצאים לאור לרבי. מבין הספרים הראשונים שהודפסו על ידו היה "תנ"ך

צבאי" מיוחד עבור חיילי צה"ל. תנ"ך זה נדפס במהדורה מיוחדת עם דפים דקים במיוחד. לשלמות הענין מצורף מכתב המענה של הרבי אודות קבלת התנ"ך, בתוספת הערה מיוחדת בקשר לפורמט. (נדפס באג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א חלק י"ט עמ' קנז).

מורי ורבי,

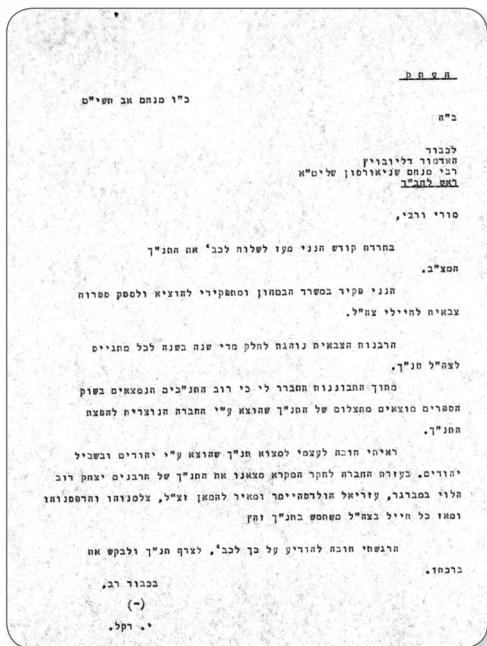
בחרדת קודש הנני מעז לשלוח לכו' את התנ"ך המצ"ב.

הנני פקיד במשרד הבטחון ומתפקידי להוציא ולספק ספרות צבאית לחיילי צה"ל.

הרבנות הצבאית נוהגת לחלק מדי שנה בשנה לכל מתגייס לצה"ל תנ"ך.

מתוך התבוננות התברר לי כי רוב התנ"כים הנמצאים בשוק הספרים מוצאים מתצלום של התנ"ך שהוצא ע"י חברה הנוצרית להפצת התנ"ך.

ראיתי חובה לעצמי למצוא תנ"ך שהוצא ע"י יהודים ובשביל יהודים. בעזרת החברה לחקר המקרא מצאנו את התנ"ך של הרבנים יצחק דוב במברגר,

מר יוסף דקל

עזריאל הולדמהיימר ומאיר להמאן זצ"ל, צלמנוהו והדפסנוהו ומאז כל חייל
בצה"ל משתמש בתנ"ך זה.

הרגשתי חובה להודיע על כך לכב', לצרף התנ"ך ולבקש את ברכתו.

בכבוד רב,
דקל י.

כ"ה טבת, תש"כ

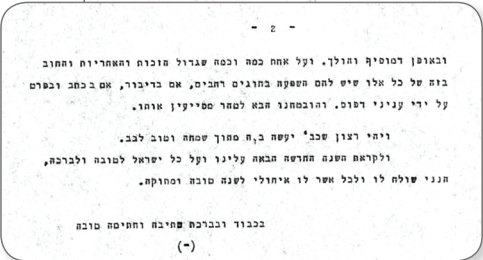
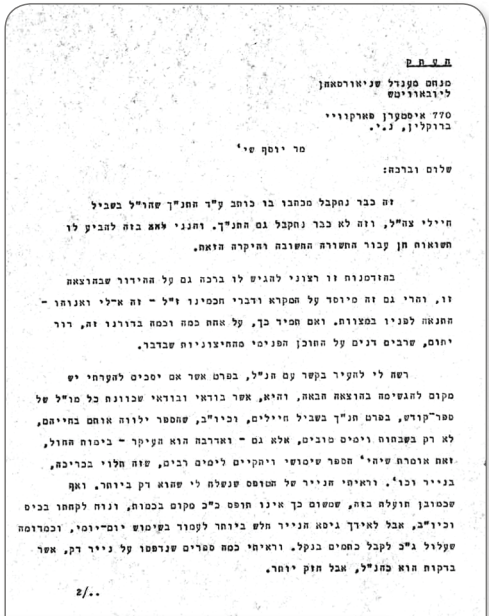
מר יוסף שי'

זה כבר נתקבל מכתבו בו כותב ע"ד התנ"ך שהו"ל בשביל חיילי צה"ל, וזה לא כבר נתקבל גם התנ"ך. והנני בזה להביע לו תשואות חן עבור התשורה החשובה והיקרה הזאת.

בהזדמנות זאת רצוני להגיש לו ברכה גם על ההידור שבהוצאה זו, והרי גם זה מיוסד על המקרא ודברי חכמנו ז"ל - זה א-לי ואנוהו. התנאה לפניו במצוות. ואם תמיד כך, על אחת כמה וכמה בדורנו זה, דור יתום, שרבים על התוכן הפנימי מהחיצוניות שבדבר.

הרשה לי להעיר בקשר עם הנ"ל, בפרט אשר אם יסכים להערת ייש מקום להגשימה בהוצאה הבאה, והיא, אשר בודאי ובודאי שכוונת כל מו"ל של ספר-קודש, בפרט תנ"ך בשביל חיילים, וכיו"ב, שהספר בלווה אותם בחייהם, לא רק

בשבתות וימים טובים, אלא גם - ואדרבה הוא העיקר - בימות החול, זאת אומרת שיהי' הספר שימושי ויתקיים לימים רבים, שזה תלוי בכריכה, בנייר וכו'. וראיתי

הנייר של הטופס שנשלח לי שהוא דק ביותר. ואף שכמובן תועלת בזה, שמשום כך אינו תופס כ"כ מקום בכמות, ונוח יותר לקחתו בכיס וכיו"ב, אבל לאידך גיסא הנייר חלש ביותר לעמוד בשימוש יום-יומי, וכמדומה שעלול ג"כ לקבל כתמים בנקל. וראיתי כמה ספרים שנדפסו על נייר דק אשר בדקות הוא כהנ"ל, אבל חזק יותר.

ויהי רצון אשר יגאל אפשרותו ויכלתו להפיץ היהדות המסורתית בחוגים ההולכים ומתרחבים ומתפשטים, ובלשון נופל על לשון, אשר כותב שהוא פקיד במשרד הבטחון, הרי בידיו ובידי חבריו לחזק ולקדם הבטחון של כל אחד ואחד בצה"ל, בתוככי כלל ישראל, על ידי חיזוק האמונה ובטחון באלקי ישראל, כהוראה הכפולה בתנ"ך - ברוך הגבר אשר יבטח בה' והי' ה' מבטחו, והי' כעץ שתול על מים גו' ככל הברכות המנויות שם.

בכבוד ובברכה.

”תוכן הפרסומים הבאים יהי קשור במאורעות שמחים ולזכרון מאורעות שמחים”

מר יוסף דקל עסק רבות בפעולות עבור משרד הביטחון, כמו גם ייסודו של משרד זה. כחלק מעבודתו בהקמת מערכת הוצאה לאור של משרד הביטחון, הוציא לאור סדרת ספרים שנקראה בשם "גוילי אש". סדרה זו כללה בתוכה קיבוץ יצירות ספרותיות ושירה שהשאירו אחריהם חללי צה"ל והנספים במלחמות. שמה של הסדרה נגזר ממתבע לשון תיאור שריפת אחד מעשרה הרוגי מלכות, רבי חגיגא בן תרדיון, שנשרף חי בעודו עטוף בספר תורה, וכאשר שאלוהו תלמידיו מה הוא רואה. נענה ואמר "גוילים נשרפים ואותיות פורחות".

לשלימות הענין הבאנו את מענה הרבי על קבלת שני כרכים מהסדרה ובנוסף גם הספר "יזכור". במענה מבקש הרבי שלהבא תדאג ההוצאה לשלוח גם ספרים בנושאים יותר משמחים. (נדפס באג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א חלק כ' עמוד א).

כ"ג באלול תש"ך

כ"ק אדמו"ר שליט"א

רבי מכובד,

בדחילו ורחימו הנני מתכבד לשלוח לו שני כרכי "גוילי-אש" וספר "יזכור".

בספרי "גוילי-אש" רוכזו, ע"י המשורר ראובן אבינועם (שהוא גם אב שכול), עזבונם, בספרות ובנאמנות, של הבנים

שנפלו על קדושת העם והארץ. במיוחד הנני מעז להסב את תשומת לבו לשני קטעים שבכרך א': 1. "תפלה" לשלום קרניאל, עמ' 85: 2. "דברי לאקדה" לעמוס

כ"ג באלול תש"ך

כ"ק אדמו"ר שליט"א

רבי מכובד,

בדחילו ורחימו הנני מתכבד לשלוח לו שני כרכי "גוילי-

אש" וספר "יזכור".

בספרי "גוילי-אש" רוכזו, ע"י, המשורר ראובן אבינועם (שהוא גם אב שכול), עזבונם, בספרות ובנאמנות, של הבנים שנפלו על קדושת העם והארץ. במיוחד הנני מעז להסב את תשומת לבו לשני קטעים שבכרך א': 1. "תפלה" לשלום קרניאל, עמ' 85: 2. "דברי לאקדה" לעמוס סיין, עמ' 232). אלה ורומים להם יש בהם כדי לגלות לכב' מי הם ומה הם שנחנו את נפשם על קדושת עמנו וחרות ארצנו.

בספר "יזכור" רוכזו רשימות ביוגרפיות ופסגות כמעט של כל אלה שנפלו כחיילים במלחמת-הקוממיות.

סאתר שיהיה לי הזכרה להיות המו"ל של שלשה הספרים האלה אראה לי בזכות נוספה אם כב' יקבלם ממני.

בברכה שנה טובה
וחרות העם,

הנני,

(-)
דקל

פיין, עמ' 232). אלה ודומים להם יש בהם כדי לגלות לכב' מי הם ומה הם שנתנו את נפשם על קוממיות עמנו וחרות ארצנו.

בספר "יזכור" רוכזו רשימות ביאוגרפיות ותמונות כמעט של כל אלה שנפלו כחיילים במלחמת-הקוממיות.

מאחר שהיתה לי הזכות להיות המו"ל של שלושת הספרים האלה אראה לי בזכות נוספת אם כב' יקבלם ממני.

בברכה שנה טובה

וחרות העם

הנני י. דקל

ת. ש. ח.
מנהל מרכז שניאורסאן
ליובאוויטש

770 איסטקטן טארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה קרב ראש השנה דשנה ת"שכ"א
ברוקלין, נ.י.

מר יוסף שי' דקל
שלום וברכה:

נעם לי לקבל פ"ש מכב' על ידי מר לאנדא שי' ותנני מאשר בזה גם קבלת ספר **בבבב** וגויילי אש, ב' חלקים, וח"ח בקר שימח לבבו, והקויתי שאם תוציא לאור עוד פרסומים ישלחם לספרי' כאן, ובפרט שהספרי' היא לתועלת הרבים, אבל יהיה רצון שתוכן הפרסומים הבאים יהי' קשור במאורעות שמחים ולזכרון מאורעות שמחים, ויהי' רבוי הטוב והשמחה ביעוד הכתוב אודך ח"ה כי אנפתי בי (כי) ישוב אפך ותנחמני (ישעי' יב, א), זאת אומרת, שתנחם החי' במרת שהנני' תהי' בכל לב גם על זה ש"מספתי ביה".

בטח למותר להרגיש, בהזדמנות זו, שענין כל זכרון הוא לחשיפה בסעשים, שהי' "מקשה עיקר". והכלים הבורנה של זכרון תנ"ל הוא להנציח ערכי פסנו, אשר נחתינו קשורה בחורחנו הנצחית ופצונו" עליתן נאמר וחי בתם, שניחנו מה' שהוא "אחיה הוא ושנחתו לא יסור", וביהר עם זה הוא בורא האדם ויוצרו ובורא העולם על כל פרטיו, ולכן הוא היחיד שיוכל לרקת הריכים והאופנים כיצד האדם בחור יחיד ובהור צבור יוכל להבטיח קיומו ותנאי חייו הממאיימים לו, וכיון שישאל עברים זה בזה, על כל אחד ואחד לנצל כל יכלתו ואשפר יוחר לתוסף בביתם וקיום עמנו בני ישראל, על ידי הפצת הערכים הנצחיים של חורחנו הנצחית בחוגים הכי רחבים

2/..

ערב ראש השנה דשנת תשכ"א

מר יוסף שי' דקל

נעם לי לקבל פ"ש מכב' על ידי מר לאנדא שי' והנני מאשר בזה גם קבלת ספר יזכור וגויילי אש, ב' חלקים. ות"ח בעד שימת לבבו, ותקויתי שאם תוציא לאור עוד פרסומים ישלחם לספרי'

כאן, ובפרט שהספרי'

היא לתועלת הרבים.

אבל יהי רצון שתוכן

הפרסומים הבאים

יהי' קשור במאורעות

שמחים ולזכרון

מאורעות שמחים, ויהי'

רבוי הטוב והשמחה

כיעוד הכתוב אודך ה' כי

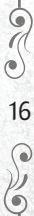
אנפתי בי (כי) ישוב אפך ותנחמני (ישעי' יב,א), זאת אומרת, שהנחמה תהי' במדה שההודי' תהי' בכל לב גם על זה ש"אנפתי ביי".

בטח למותר להרגיש, בהזדמנות זו, שענין כל זכרון הוא להשפיע במעשים, שהי' -

- 2 -

ויהי רצון אשר יגאל אשורנו ויבלתו לחשיך תהדות המסורות בחוגים החולכים ומחתיבים ומתפשטים, ובלשון נוסל על לשון, אשר כוחם שהוא עקרי במסדר הבטחון, הרי בידיו ובידי חבריו לתוק ולקטת הבטחון של כל אחד ואחד באח"ל, בחרככי כל ישראל, על ידי חיזוק האמונה והבטחון באלקי ישראל, כמוראה המפולת בתנ"ך - ברון חבר אשר יבטח בה' וחי' ה' מבטחו, והי' כען שחולץ פים גו' בכל הרכבות המנויות שם.

בכבוד וברכה,
(-)

מעשה עיקר, ותכלית הכוונה של זכרון הנ"ל הוא להנציח ערכי עמנו, אשר נצחיותו קשורה בתורתנו הנצחית ומצוותי עליהן נאמר וחי בהם, שניתנו מה' שהוא "אתה הוא ושנותיך לא יתמו", וביחד עם זה הוא בורא האדם ויוצרו ובורא העולם על כל פרטיו, ולכן הוא היחידי שיוכל לדעת הדרכים והאופנים כיצד האדם בתור יחיד ובתור צבור יוכל להבטיח קיומו ותנאי חייו המתאימים לו.

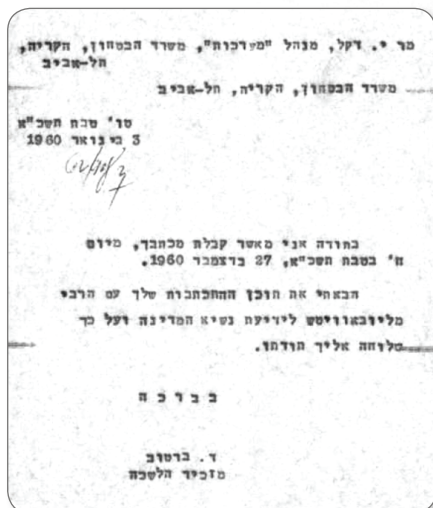
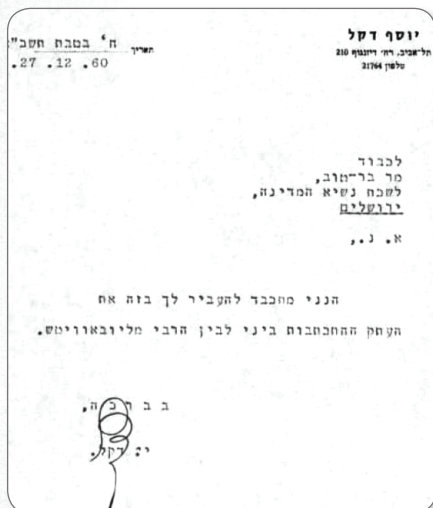
וכיון שישראל ערבים זה בזה, על כל אחד ואחד לנצל כל יכולתו ואפשר יותר להוסיף בביסוס וקיום עמנו בני ישראל, על ידי הפצה הערכים הנצחיים של תורתנו הנצחית בחוגים הכי הרחבים ובאופן דמוסיף והולך, ועל אחת כמה וכמה שגדול הזכות והאחריות והחוב בזה של כל אלו שיש להם השפעה בחוגים רחבים, אם בדיבור, אם בכתב ובפרט על ידי עניני דפוס. והובטחנו הבא לטהר מסייעין בידו.

ויהי רצון שכב' יעשה בזה מתוך שמחה וטוב לבב.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני שולח לו ולכל אשר לו איחולי לשנה טובה ומתוקה.

•

נספח: מכתבו של מר יוסף דקל ללשכת נשיא המדינה, בצירוף ההתכתבות שלו עם הרבי, ומכתבו של מזכיר הלשכה למר יוסף דקל אודות העברת המכתבים מהרבי לנשיא המדינה.

“ועתיד המחבר ליתן את הדין על סגנונו ולשונו”

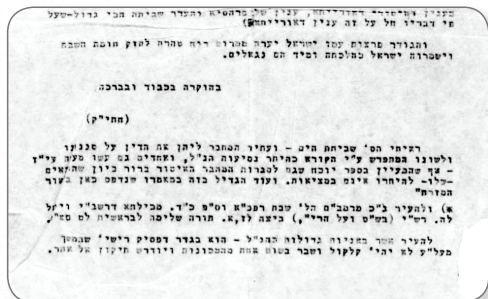
לפנינו השמטה נדירה ממכתבו של הרבי לרב הראשי לישראל הרב יצחק אייזיק הרצוג. האגרת נדפסה באגרות קודש (חי"ג עמ' רפה) אך בהשמטת ההערות בשולי המכתב, לידינו הגיע העתק המכתב שנתגלה לאחרונה בארכיון הרב הרצוג. הערה זו עוסקת בעניין הפלגת אוניות ישראליות בשבת. במכתב זה מתבטא הרבי באופן נדיר על מחבר הספר "שביתת הים" (הרב אליעזר יהודה וולדנברג) שעתיד הוא ליתן את הדין על כך שמספרו משמע להתיר נסיעה זו.

ראיתי הס' שביתת הים - ועתיד המחבר ליתן את הדין על סגנונו ולשונו המתפרש ע"י הקורא כהיתר נסיעות הנ"ל, ואחדים גם עשו מעשה ע"ז - אף שהמעיין בספר

יוכח שגם לסברות המחבר האיסור ברור כיון שהתנאים - שלו - להתירו אינם במציאות. ועוד הגדיל בזה במאמרו שנדפס כאן ב"אור המזרח"

א) ולהעיר ג"כ מרמב"ם הל' שבת רפכ"א וס"פ כ"ה. מכילתא דרשב"י ויעל לה. רש"י (בש"ס ועל הרי"ף), ביצה לו, א. תורה שלימה לבראשית לט (?)

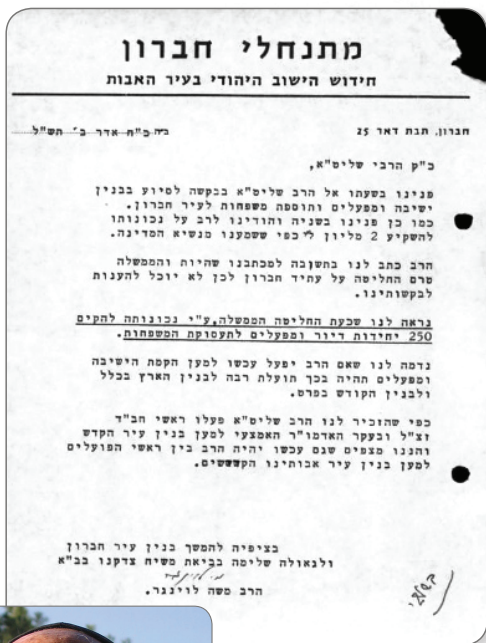
להעיר אשר באוניות גדולות כהנ"ל - הוא בגדר דפסיק ריש"י שבמשך מעל"ע לא יהי' קלקול ושבר בשום אחת מהמכונות ויודרש תיקון על אתר.

כשהרבי "הבטיח" שני מיליון ל"י ליישוב היהודי בחברון

לפנינו התכתבות מרתקת וייחודית בה נחשף הקורא לפרטים שונים בפרקי ההיסטוריה של תולדות חב"ד בארץ הקודש ובניין הארץ. במכתבים דלהלן באים מכתבו של הרב משה לוינגר - אבי ההתיישבות היהודית בחברון ל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. במכתבו כותב הרב לוינגר אל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א שמשגיחה שעורך עם הפרזידנט שז"ר הבין ממנו שהרבי יתן את השתתפותו בבנין העיר חברון על סכום שני מיליון ל"י (!) וזאת בתנאי שתהיה החלטה ברורה מאת ממשלת ישראל בעניינה של חברון. דא עקא שכפי הנראה הרבי מעולם לא הבטיח דבר כזה... לאחר מכן מופיע מכתבו של הרב לוינגר למר שז"ר ובו שוב כותב הרב לוינגר את הבטחתו זו של הרבי, וכן מצרף את המכתב שגשלה לרבי על ידו. ולאחר מכן מופיע מכתב הבהרה מאת הרב אפרים ע"ה וולף ששולל בשם הרבי "הבטחה" זו.

חברון תבת דאר 25

ב"ה כ"ח אדר ב' תש"ל

כ"ק הרבי שליט"א

פנינו בשעתו אל הרבי שליט"א בבקשה לסיוע בבנין ישיבה ומפעלים ותוספת משפחות לעיר חברון. כמו כן

הרב משה לוינגר

פנינו בשניה והודינו לרב על נכונותו להשקיע 2 מליון ל"י כפי ששמענו מנשיא המדינה.

הרב כתב לנו בתשובה למכתבנו שהיות והממשלה טרם החליטה על עתיד חברון לכן לא יוכל להענות לבקשותינו.

נראה לנו שכעת החליפה הממשלה, ע"י נכונותה להקים 250 יחידות דיור ומפעלים לתעסוקת המשפחות.

נדמה לנו שאם הרב יפעל עכשו למען הקמת הישיבה ומפעלים תהיה בכך תועלת רבה לבנין הארץ בכלל ולבנין הקודש בפרט.

כפי שהזכיר לנו הרב שליט"א פעלו ראשי חב"ד צ"ל ובעקר האדמו"ר האמצעי למען בנין עיר הקדש והננו מצפים שגם עכשו יהיה הרב בין ראשי הפועלים למען בנין עיר אבותינו הקדושים.

בציפיה להמשך בנין עיר חברון ולגאולה שלימה בביאת משיח צדקנו בב"א הרב משה לוינגר

מכתבו של הרב לוינגר למר שז"ר

חברון תיבת דאר 25

ב"ה ט' ניסן תש"ל

לכבוד נשיא המדינה

מר זלמן שזר

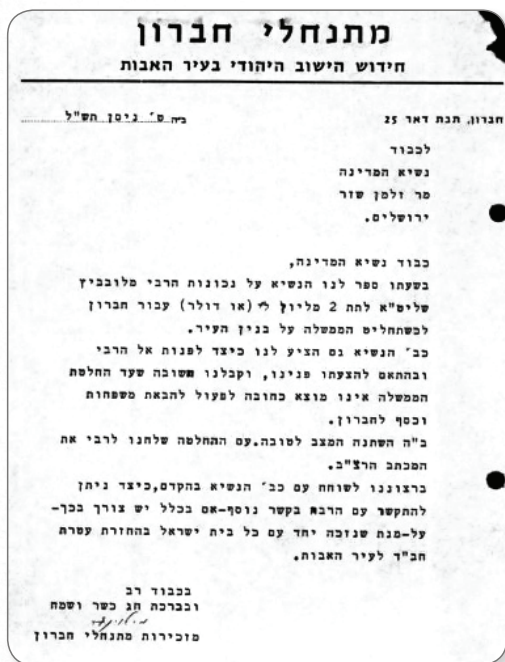
ירושלים

כבוד נשיא המדינה,

בשעתו סיפר לנו הנשיא על נכונות הרבי מלובביץ שליט"א לתת 2 מליון

ל"י (או דולר) עבור חברון לכשתחליט הממשלה על בנין העיר.

כב' הנשיא גם הציע לנו כיצד לפנות אל הרבי ובהתאם להצעתו פנינו, וקבלנו תשובה שעד החלפת הממשלה אינו מוצא כחובה לפעול להבאת משפחות וכסף

לחברון.

ב"ה השתנה המצב לטובה. עם ההחלטה שלחנו לרבי את המכתב הרצ"ב.

ברצוננו לשוחח עם כב' הנשיא בהקדם, כיצד ניתן להתקשר עם הרבי בקשר נוסף-
אם בכלל יש צורך בכך- על-מנת שנזכה
יחד עם כל בית ישראל בהחזרת עטרת
חב"ד לעיר האבות.

בכבוד רב

ובברכת חג כשר ושמח
מזכירות מתנחלי חברון

מכתבו של הרב אפרים וולף לרב
לויג'ר

ב"ה ד' ניסן תש"ל

לכבוד הרב משה לויג'ר

חברון,

שלום ורב ברכה!

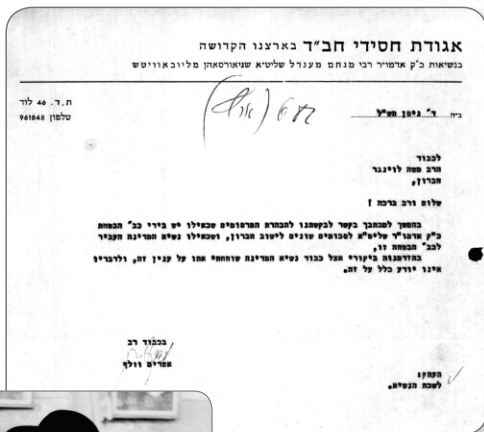
בהמשך למכתבך בקשר
לבקשתנו להבהרת
הפרסומים שכאילו יש בידי
כב' הבטחת כ"ק אדמו"ר
שליט"א לסכומים שונים

לישוב חברון, ושכאילו נשיא המדינה העביר לכב' הבטחה זו,

בהזדמנות ביקורי אצל כבוד נשיא המדינה שוחחתי אתו על ענין זה, ולדבריו אינו
יודע כלל על זה.

בכבוד רב

אפרים וולף

הרב אפרים וולף

העתק:

לשכת הנשיא

מכתב מאת גדולי ישראל לרגל יום הולדתו התשעים של הרבי

מכתב זה נשלח לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לרגל "שנת הצדיק". במכתב זה מפליגים בשבחיו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ובפעולתו האדירה על כל בני ישראל בכל העולם כולו. כן מובעת במכתב תפילה ובקשה לרפואתו השלמה של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. בין החתומים ניתן לראות את שמותיהם של: האדמו"ר רבי אברהם יחיאל למברגר ממאקווא, האדמו"ר רבי פנחס יצחק בידרמן מלעלוב, האדמו"ר רבי ישכר דוב ספרין מקומרנא, ועוד.

ב"ה חודש ניסן ה'תשנ"ב

ב"ב יצ"ו

למעלת כ"ק ידיד ה' וידיד כל בית ישראל, פאר הדרו והדרו, שר התורה והיראה, צי"ע, חכם הרזים, מקים עולה של תורה ורועה אמונה שהורה לרבבות אלפי ישראל בכל קצוי תבל, גאון הגאונים בנגלה ובנסתר אשר כל רז לא אניס ליה, הוד כקש"ת אדמו"ר הגה"ק מנחם מענדל בן חנה שניאורסון מלי ובאויטש שליט"א.

לרגל יום מלאות לכבוד הדרת גאון קדשו שליט"א התשעים שנה לאויטש"ו ביום י"א ניסן הבעש"ט, הננו בזאת להביע את ברכתנו ותפלתנו מעומקא דליבא, שיאריך ה' ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים, וישלח לו רפואה שמחה במהרה, ויתחדש כנשר נעוריו בבדיית גופא ונהורא מעליא.

זכות עבודתו הק' ופעולותיו הנשגבות, אשר חפץ ה' בידו הצליח, להגדיל תורה ולהאדירה, ולהאריך עינינו ונקרב לבן של רבבות אלפי ישראל כאיניו שבשמים מפורסמות הגוף והנפש - תעמוד לו להמשיך בעבודתו הק' ביתר שאת וביתר עז, ולעמוד לנס עמו ביד רמה ובריש גלי, כאז כן עתה, מתוך בריאות גופו וטהור.

ויה"ר שעוד ינוב בשיבה טובה, דער ורענן הי"י, ויקיים בו דברי נעים זמירות ישראל (תהלים צ"א) אורך ימים אשבעו וראוהו בישועתי, ובמהרה נזכה יחד עם כל אחיביי שיי' לחזות בשוב ה' את שבות עמו, בגאולה שלימה, בביאת משיח צדקנו ובבנין אריאל, ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר מזבחך לצדון, בעגלא דידן ובזמן קרוב.

המצפים יחד עם כל אחיביי שיי' הצריכים אליו, נזכרנו ונזכר בני, ונאכלים כל דבר הנפלים.

אברהם יחיאל למברגר
מאקווא
אשר כל רז לא אניס ליה
הוד כקש"ת אדמו"ר הגה"ק מנחם מענדל בן חנה שניאורסון מלי ובאויטש שליט"א

שניאורסון
מלי ובאויטש שליט"א
אברהם יחיאל למברגר
מאקווא
אשר כל רז לא אניס ליה
הוד כקש"ת אדמו"ר הגה"ק מנחם מענדל בן חנה שניאורסון מלי ובאויטש שליט"א

ב"ה חודש ניסן ה'תשנ"ב

ב"ב יצ"ו

למעלת כ"ק ידיד ה' וידיד כל בית ישראל, פאר הדרו והדרו, שר התורה והיראה, צי"ע, חכם הרזים, מקים עולה של תורה ורועה אמונה שהורה לרבבות אלפי ישראל בכל קצוי תבל, גאון הגאונים בנגלה ובנסתר אשר כל רז לא אניס ליה, הוד כקש"ת אדמו"ר הגה"ק מנחם מענדל בן חנה שניאורסון מליובאוויטש שליט"א.

לרגל יום מלאות לכבוד הדרת גאון קדשו שליט"א תשעים שנה לאויטש"ו

ביום י"א ניסן הבעל"ט, הננו בזאת להביע את ברכתנו ותפילתנו מעומקא דליבא, שיאריך ה' ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים, וישלח לו רפואה שלמה במהרה, ויתחדש כנשר נעוריו בבריות גופא ונהורא מעליא.

זכות עבודתו הק' ופעולותיו הנשגבות, אשר חפץ ה' בידו הצליח, להגדיל תורה ולהאדירה, ולהאיר עיניהם ולקרר לבן של רבבות אלפי ישראל לאבינו שבשמים מתוך מסירות הגוף והנפש - תעמוד לו להמשיך בעבודתו הק' ביתר שאת וביתר עז, ולעמוד לנס עמו ביד רמה ובריש גלי, כאז כן עתה, מתוך בריאות גופו הטהור.

ויה"ר שעוד ינוב בשיבה טובה, דשן ורענן יהי', ויקויים בו דברי נעים זמירות ישראל (תהלים צ"א) אורך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי, ובמהרה נזכה יחד עם כל אחב"י שי' לחזות בשוב ה' את שבות עמו, בגאולה שלימה, בביאת משיח צדקנו ובבנין אריאל, ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר מזבחך לרצון, בעגלא דידן ובזמן קרוב.

המצפים יחד עם כל אחב"י שי' הצריכים אליו, לרפואתו הקרובה, ומאחלים לו ולכל הנלוים אליו ברכת חג הפסח כשר ושמח

אברהם יחיאל בן שרה לעמברגר

יששכר דוב ספרין

ברכות ואיחולים לקראת השנה החדשה מאת הפרזידנט אפרים קציר לרבי

מכתב זה נכתב על ידי הפרזידנט הרביעי של מדינת ישראל, מר אפרים קציר, לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח. במכתב זה פורס הוא בברכת שנה טובה עבור כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לרגל שנת ה'תשל"ז. לאחר מכן מופיע מכתב המענה של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א למכתבו של מר קציר.

ירושלים, יז באלול תשל"ז
12 בספטמבר 1976

לכבוד
תאדמו"ר מנחם מענדל שניאורסון שליט"א
ברוקלין, ניו-יורק

מכובדי הרב שניאורסון שליט"א,

כפרוס שנת תשל"ז, הבאה עלינו לטובה, אאחל לכבודו שנה טובה ומבורכת. יהי רצון שתחא חשנה הזאת שנת בריאות טובה ואריכות ימים לו ולרעייתו, שנת שלום ושלרות, שנה שלא יצטרכו עמך בית-ישראל זה לזה ולא לעם אחר, שנה בה נתבשר כשורות טובות מכל ישראל בכל אתר ואתר.

כתיבה וחתימה טובה,

מחוט מענדל שניאורסאון
ליובאוויטש
מזד ויטפערן טאקיי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

הו"ח א"ש נ"י
בחור פעם ופורס טעם
בעל סדרת חרומיות
מו"ח אפרים שליט"א

שלום וברכה!
מאשר הנני קבלה מכתב כ" (והפגורף עליי) י"ג ו'ת
ולקראת חשנה החשישה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה
ולבריכה, הנני בזה להביע ברכתי, לכ" ולכל אשר לו, ברכת
כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומחוקה בנשיות וברוחניות.

בכבוד ובברכה
[Signature]

יז אלול תשלז

לכבוד האדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסון שליט"א

מכובדי הרב שניאורסון שליט"א,

כפרוס שנת תשל"ז, הבאה עלינו לטובה, אאחל לכבודו שנה טובה ומבורכת. יהי רצון שתהא השנה הזאת שנת בריאות טובה ואריכות ימים לו ולרעייתו, שבת שלום ושלווה, שנה שלא יצטרכו עמך בית-ישראל זה לזה ולא לעם אחר, שנה שבה נתבשר בשורות טובות מכל ישראל בכל אתר ואתר.

כתיבה וחתימה טובה
אפרים קציר

מענה הרבי
ימי סליחות תשל"ז

מאשר הנני קבלת מכתב כ' (והמצורף אליו) ות"ח ת"ח.

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי, ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברחניות.

מכתב המענה של הרבי למכתבו של קציר

ערב ראש השנה תשל"ז

בתודה רבה מאשר הנני קבלת המכתב והברכה, ואביע בזה אחולי וברכתי לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה.

בנוסף המסורתי - הכולל הכל -

ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

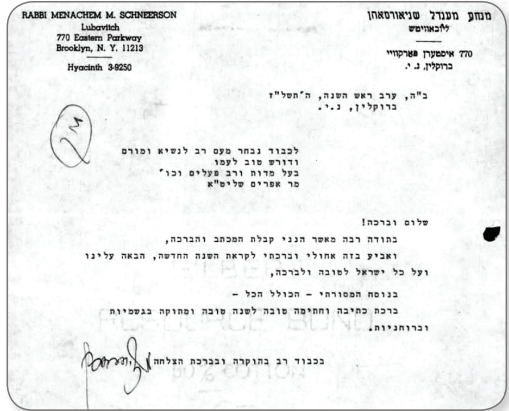
מכתב איחולים לרגל חג הפסח ה'תשל"ז

מכתב זה אף הוא כקודמו נשלח על ידי מר אפרים קציר לרגל חג הפסח ה'תשל"ז וכן איחולי מזל טוב לרגל יום הולדתו הע"ה של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א.

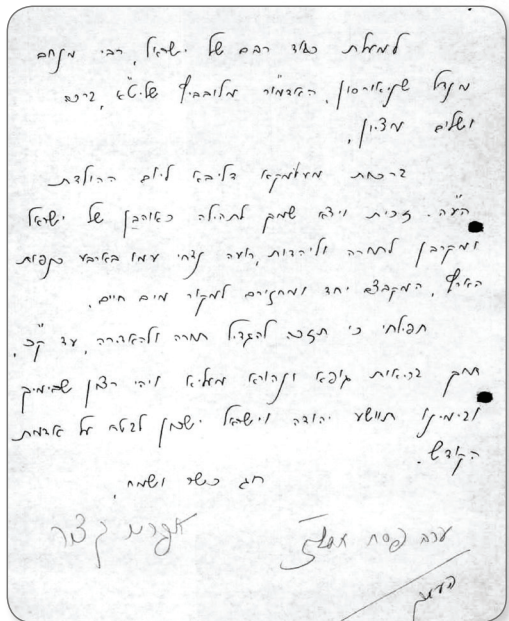
ערב פסח תשל"ז

למעלת כבוד רבם של ישראל, רבי מנחם מענדל שניאורסון, האדמו"ר מלובביץ שליט"א, ברכה ושלוש מציון.

ברכות מעומקא דליבא ליום ההולדת הע"ה. זכיתי ויצא שמך לתהילה כאוהבן של ישראל ומקרבן לתחיה

מר אפרים קציר

וליהדות, רועה נדחי עמו בארבע כנפות הארץ, המקבצם יחד ומחזירם למקור חיים.

תפלתי כי תזכה להגדיל תורה ולהאהבה, עד ק"כ. מתוך בריאות גופא ונהורא מעליא ויהי רצון שבימיך ובימינו תושע יהודה וישראל ישכון לבטח על אדמת הקודש.

חג כשר ושמח.

אפרים קציר

חלק ב'

נפר חב"ד

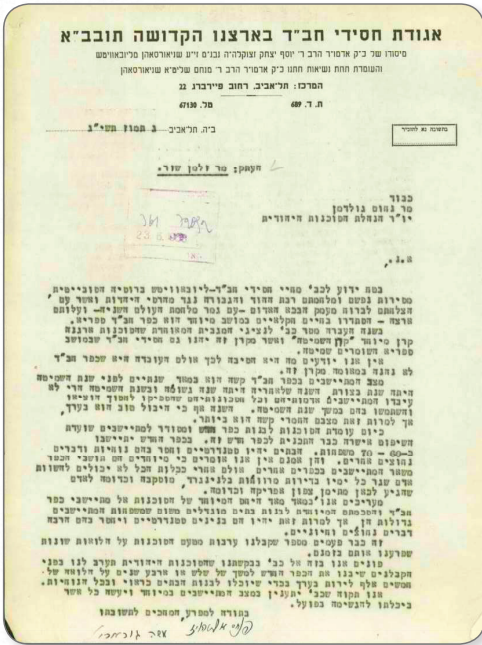
לרגל 70 שנה להתייסדות הכפר - תש"ט - תשע"ט

בתים מרווחים לאנשים שמגיעים מלינינגרד ומוסקבה

מכתב זה נועד ליו"ר הנהלת הסוכנות היהודית, ותוכנו עדכון המצב הפיננסי הקשה של הכפר בעקבות שנת השמיטה ובקשת ערבות להלוואה גדולה במיוחד לצורך בניית בתים חדשים ומרווחים במיוחד לכפר בן ארבעת השנים בלבד, את סיבת הבקשה מתרצים הכותבים בכך שהתושבים החב"דים מגיעים מרוסיה ורגילים לבתים גדולים ורחבים שלא כמו הכפרים האחרים הכלולים מתיישבים מתימן וכיו"ב.

ג' תמוז תשי"ג

כבוד מר נחום גולדמן

יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית

א.נ.

בטח ידוע לכו"ב מחיי חסידי חב"ד - ליבאוויטש ברוסיה הסובייטית, מסירות נפשם ומלחמתם רבת הווד והגבורה נגד מהרסי היהדות ואשר עם הצלחתם לברוח מעמק הבכא האדום - עם גמר מלחמת העולם השנייה - ועלותם ארצה - הסתדרו בחיים חקלאיים במושב מיוחד הוא כפר חב"ד ספריא.

בשנה העברה מסר כב' לנציגי המגבית המאוחדת שהסוכנות ארגנה קרן מיוחדת "קרן השמיטה" ואשר מקרן זה יהנו גם חסידי חב"ד

מר נחום גולדמן
יו"ר הנהלת הסוכנות
היהודית

שבמושב ספריא השומרים שמיטה.

אין אנו יודעים מה היא הסיבה לכך אולם העובדה היא שכפר חב"ד לא נהנה מאומה מקרן זה.

מצב המתיישבים בכפר חב"ד קשה הוא במאד שנתיים לפני שנת השמיטה היתה בצורת, השנה שלאחריה היתה שנה גשומה ובשנת השמיטה הרי לא עיבדו המתיישבים אדמותיהם וכל חסכוניותיהם שהספיקו לחסוך הוציאו והשתמשו בהם במשך שנת השמיטה. השנה אף כי היבול טוב הוא בערך, אך למרות זאת מצבם החמרי קשה הוא ביותר.

כיום עומדת הסוכנות לבנות כפר חדש ומסודר למתיישבים שועדת השיפוט אישרה כבר התכנית לכפר חדש זה. בכפר החדש יתיישבו כ-60 - 70 משפחות. הבתים יהיו סטנדרטיים וחסר בהם נוחיות ודברים נחוצים אחרים. והן אמנם אין אנו אומרים כי מיוחדים הם תושבי הכפר משאר המתיישבים בכפרים אחרים, אולם אחרי ככלות הכל לא יכולים להשוות אדם שגר כל ימיו בדירות מרווחות בלניגרד, מוסקבה וכדומה לאדם שהגיע לכאן מתימן, צפון אפריקה וכדומה.

מעריכים אנו במאד מאד היחס המיוחד של הסוכנות אל מתיישבי כפר חב"ד והסכמתם המיוחדת לבנות בתים מוגדלים משום שמשפחות המתיישבים גדולות הן אך למרות זאת יהיו בנינים סטנדרטים ויחסר בהם הרבה דברים נחוצים וחיונים. זה כבר פעמים מספר שקבלנו ערבות מטעם הסוכנות על הלוואות שונות שפרענו אותם בזמנם.

פונים אנו בזה אל כב' בבקשתנו שהסוכנות היהודית תערב לנו בפני הקבלנים שיבנו את הכפר החדש למשך של שלש או ארבע שנים על הלוואה של חמישים אלף לירות בערך בכדי שיוכלו לבנות הבתים כראוי ובכל הנוחיות.

אנו תקוה שכב' יתענין במצב המתיישבים במיוחד ויעשה כל אשר ביכלתו להגשימה בפועל.

בתודה למפרע, המחכים לתשובתו

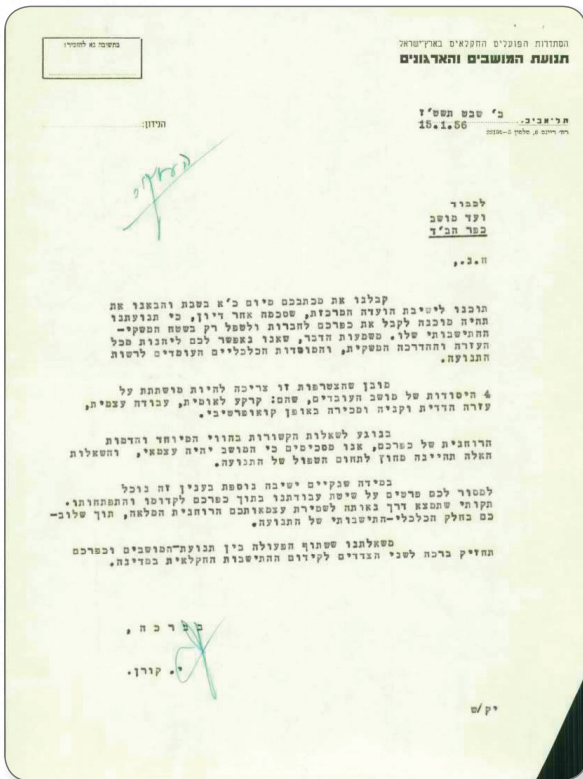
פנחס אלטהויז

משה גורארי'

כפר חב"ד התקבל לתנועת המושבים אך ללא התערבות באופי הרוחני

מכתב תשובה לוועד הכפר מאת מר יצחק קורן בשם "תנועת המושבים והארגונים" ובו הסכמה רשמית להצטרפות הכפר לתנועה זו לצורך סיוע כלכלי לפיתוח במשקי הכפר, כנראה בעקבות בקשה מיוחדת, מדגיש הכותב שמנהלי התנועה נאותו לקבל את הכפר לתנועה באופן חד פעמי ללא התערבות בתדמיתה ואופיה הרוחני של הכפר כי אם אך ורק בענינים הכלכליים.

כ' שבט תשט"ז

לכבוד ועד המושב כפר חב"ד
 קבלנו את מכתבכם מיום כ"א בטבת והבאנו את תוכנו ליישיבת הועדה המרכזת, שסכמה אחרי דיון, כי תנועתנו תהיה מוכנה לקבל את כפרכם לחברות ולטפל רק בשטח המשקי - ההתיישבותי שלו. משמעות הדבר, שאנו נאפשר לכם ליהנות מכל העזרה וההדרכה המשקית, והמוסדות הכלכליים העומדים לרשות התנועה.

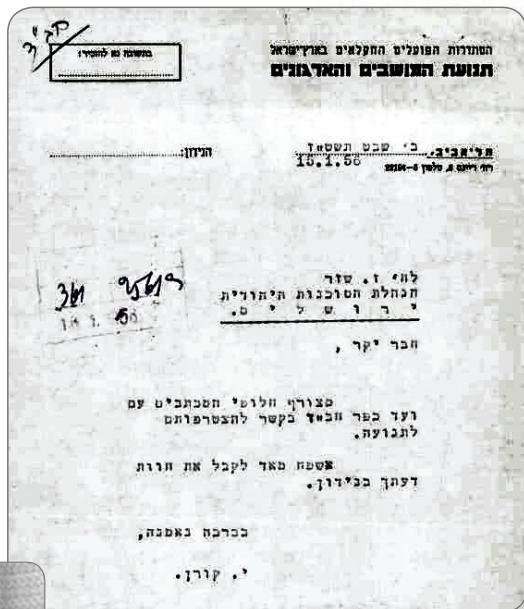
מובן שהצטרפות זו צריכה להיות מושתתת על 4 היסודות של מושב העובדים, שהם: קרקע לאומית, עבודה עצמית, עזרה הדדית וקניה ומכירה באופן קואופרטיבי.

בנוגע לשאלות הקשורות בהווי המיוחד והדמות הרוחנית של כפרכם, אנו מסכימים כי המושב יהיה עצמאי, והשאלות האלה תהיינה מחוץ לתחום הטפול של התנועה. במידה שנקיים ישיבה נוספת בענין זה נוכל למסור לכם פרטים על שיטת עבודתנו בתוך כפרכם לקדומו והתפתחותו. תקותי שתמצא דרך נאותה לשמירת עצמאותכם הרוחנית המלאה, שלובכם בחלק הכלכלי - התישבותי של התנועה.

משאלתנו ששתוף הפעולה בין תנועת - המושבים וכפרכם תחזיק ברכה לשני הצדדים לקידום ההתישבות החקלאית במדינה.

בברכה

י. קורן.

מר יצחק קורן

פניה לשז"ר לסיוע כללי בפיתוח הכפר

פניה נרגשת למר שז"ר סגן יו"ר הסוכנות היהודית באותו הזמן, ובו פירוט הנושאים עליהם דנו עמו בעת ביקורו בכפר חב"ד, בין הבקשות מופיעות פניות לפיתוח בסיסי לכפר, כגון סלילת כביש גישה, להקים רשת חשמל במקום, הלוואות לצרכי בניה ובקשה מיוחד להגדיל את תכנית בית הכנסת שאושר לבניה, בכדי שיתאים לצרכי הציבור לתפילה והתוועדויות.

סד סגור חב"ד
מתוכננת שיפועים בל"ס

ה' תש"ו - 27.10.54

אבנ"ל
מ. ס. ל. ש.
ס"א/ י"ג
יב"ש/ י"ג

הנכ"ל: י"ג/ י"ג - כפר חב"ד

כבודו רבנו ז"ל, ב"ר ז"ל, ב"ר ז"ל - הננו מודים לך מאוד
בכבודו רבנו ז"ל, ב"ר ז"ל, ב"ר ז"ל - הננו מודים לך מאוד
בכבודו רבנו ז"ל, ב"ר ז"ל, ב"ר ז"ל - הננו מודים לך מאוד
בכבודו רבנו ז"ל, ב"ר ז"ל, ב"ר ז"ל - הננו מודים לך מאוד

ל' תשרי תש"ו

לכבוד מר ז. שזר סגן יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית הנדון: שפירי - כפר חב"ד

א.נ.מ.

המשך לביקור כב' במושבו בכ"ז בתשרי - הננו מתכבדים להעלות בכתב את משאלותינו אשר הרצינו עליהן בביקור הנ"ל.

א. אחרי ההודעה שקבלנו מהנהלת חבל התיכון של הסוכנות ע"ד המשך רצוף של בניית בתי המושב - הרינו מבקשים לזרז את ההוראות המעשיות בנדון, כדי לא להפסיד

את האפשרות של הסכמת החברה הקבלנות "רסקו" להמשיך את העבודה עפ"י תנאי החוזה של השלב הראשון ההולך ומסתיים.

ב. הננו מבקשים לאשר לנו ערבות הסוכנות היהודית למתן הלוואות ע"י חב' סקו ל-41 מתישבים של השלב ב', כדוגמת הערבות שניתנה למתישבים משלב א' הערבות הנדרשת - 2000 ל"י.

ג. הננו מבקשים להמליץ בפני הגורמים המתאימים לסלילת כביש גישה וכביש פנימי כדי לאפשר תחבורה חיצונית ופנימית תקינה.

ד. להניע את חברת החשמל להחיש את תכנון וביצוע רשת החשמל במושבנו.

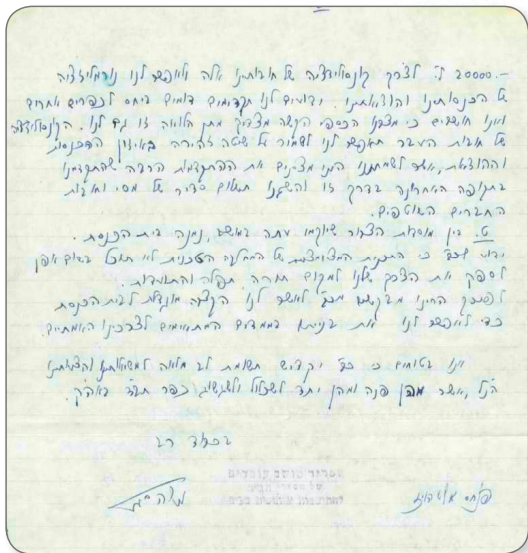
ה. להקציב תמיכה מקרן התעסוקה לחברים הזקוקים כתשלום בעד מספר ימי עבודה בשבוע במשקי החברים ובעבודות צבוריות (כגון סלילת כבישים וכד').

ו. להקציב סך - 5000 ל"י לצורך העברת המחנה, מן הבתים הנטושים אל המושב המתוכנן.

ז. לפדות את השטח של אלף הדונמים שבתחום מושבנו

להתישבות אנשי חב"ד. אם יתברר שאין בטוח זה כדי ארגון נקודה חדשה - הננו מבקשים להקצות שטח זה להרחבת הכפר הקיים ע"י הגדלת מספר היחידות של התושבים שלנו. כיון שהמספר המצומצם של 74 יחידות שהוקצה לנו, מקשה על התפתחות הכפר.

ח. המצב הכספי הקשה שלנו, המתבטא בעול כבד של חובות הרובץ על שכמי הכפר מן התקופה הראשונה לקליטת המתישבים במקום - מהווה מעמסה כבדה וגורם מעכב את התקדמות עיני המושב אנו מבקשים להקציב לנו הלוואה ע"ס - 20,000 ל"י לצורך קונסולידציה של חובותינו אלה ולאפשר לנו נורמליזציה של הכנסותינו והוצאתנו. ידועים לנו תקדימים דומים ביחס לכפרים אחרים ואנו חושבים כי מצבנו הכספי הקשה מצריך מתן הלוואה זו גם לנו. הקונסולידציה של חובות העבר מאפשר לנו לשמור על שיטה זהירה באיזון ההכנסות וההוצאות, אשר

לשמחתנו הננו מציינים את ההתקדמות הרבה שהתקדמנו בתקופה אחרונה בדרך זו והשגנו תשלום סדיר של מסים וחובות החברים השוטפים.

ט. בין מוסדות הציבור שיוקמו עתה במושב נמנה בית הכנסת. ידוע לכב' כי התכנית המצומצמת של המחלקה הטכנית לא תוכל בשום אופן לספק את הצורך שלנו למקום תורה, תפילה והתוועדות. לפיכך הרינו מבקשים מכ' לאשר לנו הקצבה מוגדלת לבית הכנסת כדי לאפשר לנו את בנייתו בממדים המתאימים לצרכינו האמתיים.

אנו בטוחים כי כב' יקדיש תשומת לב מלאה למשאלותינו והצעתינו הנ"ל, יושר מהן פנה ומהן יתד לשכלול ולשגשוג כפר חב"ד באה"ק.

בכבוד רב
פנחס אלטהויז
משה סגל

מר זלמן שדר
משחתך בהתוועדות
הסידית

קיום הוראת הרבי בעקבות הפיגוע בכפר להגביר את הביטחון והחינוך בכפר

מכתב ליו"ר הכנסת מר יוסף שפרינצק, הקורא לו להצטרף לוועדה ציבורית למען הקמת מוסד חינוכי בשם "יד החמשה" על שם הפיגוע הרצחני בו נהרגו חמשת התלמידים ומדריכיהם, על פי הוראה ישירה של הרבי אשר בנוסף לחיזוק הבטחוני בכפר לפעול גם במישור הרוחני.

י"א אייר תשט"ז

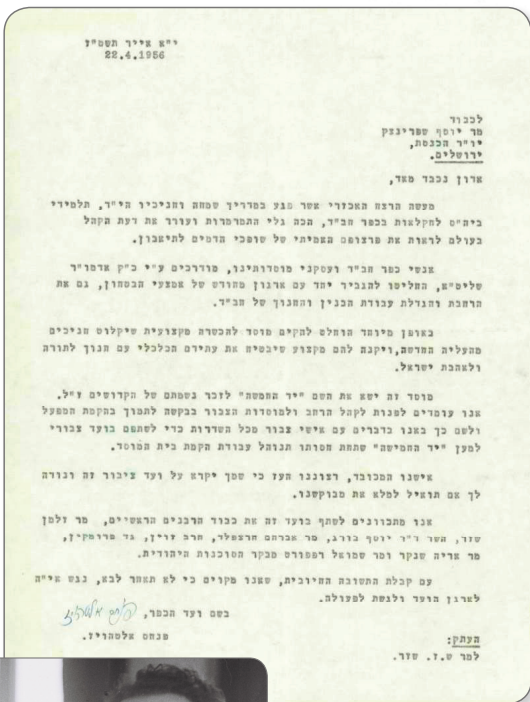
לכבוד מר יוסף שפרינצק

יו"ר הכנסת

אדון נכבד מאד,

מעשה הרצח האכזרי אשר פגע במדריך שמחה וחניכיו הי"ד, תלמידי ביה"ס לחקלאות בכפר חב"ד, הכה גלי התמרמרות ועורר את דעת הקהל בעולם לראות את פרצופם האמיתי של שופכי הדמים לתיאבון.

אנשי כפר חב"ד ועסקני מוסדותינו, מודרכים ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, החליטו להגביר יחד עם ארגון מחודש של אמצעי הבטחון, גם את הרחבת והגדלת עבודת הבנין

מר יוסף שפרינצק
יו"ר הכנסת

והחינוך של חב"ד.

באופן מיוחד הוחלט להקים מוסד להכשרה מקצועית שיקלוט חניכים מהעליה החדשה, ויקנה להם מקצוע שיבטיח את עתידם הכלכלי עם חינוך לתורה ולאהבת ישראל.

מוסד זה ישא את השם "יד החמשה" לזכר נשמתם של הקדושים ז"ל. אנו עומדים לפנות הקהל הרחב ולמוסדות הצבור בבקשה לתמוך בהקמת המפעל ולשם כך באנו בדברים עם אישי ציבור מכל השדרות כדי לשתפם בועד צבורי למען "יד החמישה" שתחת חסותו תנוהל עבודת הקמת בית המוסד.

אישנו המכובד, רצוננו העז כי שמך יקרא על ועד הציבור זה ונודה לך אם תואיל למלא את מבוקשנו.

אנו מתכוננים לשתף בועד זה את כבוד הרבנים הראשיים, מר זלמן שזר, השר ד"ר יוסף בורג, מר אברהם הרצלפד, הרב זוין, גד פרומקין, מר אריה שנקר ומר שמואל רפפורט מבקר הסוכנות היהודית.

עם קבלת התשובה החיובית שאנו מקוים כי לא תאחר לבא, נגש אי"ה לארגן הועד ולגשת לפעולה.

בשם ועד הכפר

פנחס אלטהויז

שז"ר נרתם לסיוע הקמת מוסד יד החמשה לאחר הפיגוע בכפר

בתור אחד מחברי הועד המיוחד להקמת מוסד "יד החמשה", פנה שז"ר במכתב מיוחד לבקשת סיוע בקניית מוצרי בניה לבניית המוסד, בתחילת המכתב פותח שז"ר ומתאר במילים קצרות את הרצח האכזרי והנחמה היחידה בהקמת המוסד.

כ"ד סיון תשט"ז
לכבוד

חברה מרכזית לכלכה

ה"ה אהרן נתנאל ואברהם פרידמן

רחוב לילנבלום 39, תל אביב.

אדונים יקרים!

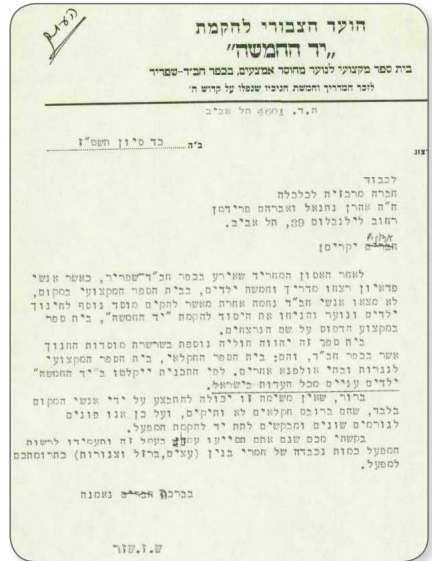
לאחר האסון המחריד שאירע בכפר חב"ד-שפריה, כאשר אנשי פדאיון רצחו מדריך וחמשה ילדים, בבית הספר המקצועי במקום, לא מצאו אנשי חב"ד נחמה מאשר להקים מוסד נוסף לחינוך ילדים ונוער והניחו את היסוד להקמת "יד החמשה", בית ספר במקצוע הדפוס של הנרצחים.

בית ספר זה יהווה חוליה נוספת בשרשרת מוסדות החינוך אשר בכפר חב"ד, והם: בית ספר החקלאי, כל הספר המקצועי לנגרות ובתי אולפנא. לפי התוכנית ייקלטו ב"יד החמשה" ילדים עניים מכל העדות בישראל.

ברור, שאין משימה זו יכולה להתבצע על ידי אנשי המקום בלבד, שהם ברובם חקלאים לא ותיקי, ועל כן אנו פונים לגורמים שונים ומבקשים לתת יד להקמת המפעל.

בקשתי מכם שגם אתם תסייעו עמדי, בעמל זה ותעמידו לרשות המפעל כמות נכבדה של חמרי בנין (עצים, ברזל וצנורות) בתרומתכם למפעל.

בברכה נאמנה
ש.ז.שזר

הזמנה להנחת אבן הפינה למוסד יד החמשה

טופס הזמנה חגיגית להנחת אבן הפינה למוסד "יד החמשה" לצד פניה אישית למר שז"ר לאשר את ההזמנה ולכבד את המעמד בנוכחות

כ"ה אייר תשט"ז

לכבוד ידידנו המרומם מר
ש.ז. שזר

שלום וברכה!

רצו"פ הזמנה להנחת אבן
הפינה של "יד החמישה" לזכר
קדושי כפר חב"ד - שפריר
שתתקיים אי"ה ביום ראשון ג'
בסיון בשעה 3 אחר הצהריים
בכפר חב"ד.

חושבנו שלמותר לנו לבקש
את כבודו לכבדנו בנוכחותו
במסיבה זו.

ברגשי כבוד ויקר
פנחס אלטהויד

כפר חב"ד "שפריר"

דאר תל-אביב

בית

הועד הצבורי להקמת
"יד החמישה"
בית ספר טכני לנערי
לזכר חסידיו יחידי הנביא יחידי

חברי הוועד הצבורי:

הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג

הרב יצחק ניסים

יוסף שפרייצק

ד"ר יוסף בורג

מר ש.ז. שזר

המנהל הכללי של הוועד

משה קוק

אברהם הרצפלד

הרב משה יוסף וזין

ש. פסון

נר פרומקין

שמואל רפפורט

ד"ר יוסף

ד"ר יוסף

ד"ר יוסף

ד"ר יוסף

ד"ר יוסף

ידידנו, איש שלום ונוכח

אנא, יבא נא להשתתף עמנו באושר, לקדושי כפר-חב"ד

המדריך שמחה זילברשטרם ושמחת חניכו הי"ד

במלאת שלושים להוצאת בידי זדום,

ביום ראשון, ג' בסיון תשמ"ז (13.6.56) בשעה 3 אחר הצהריים בכפר חב"ד

אתרי האושר חוגג במקום אבן-פנה לבית-ספר מקצועי,

לתורה ולתעודה, לנערים מחסרי אמצעים בשם

"יד החמשה"

ע"ש הקדושים הו"ה.

במחום אנו כי כבי ייענה להזמנתנו זו ויבא להשתתף עמנו,

ויחיי רצון שיקוימו בנו דברי אדמו"ר שלישיא במברקו אלינו. מיד

לאחר האסון; ומבפני חב"ד יפוצו מנויות החסידות, ומובסתני

כדשיית שבקרב ממש אשתתף גם בשמחתם האמתית פנימית

ושלמה בניד גם יחד.

בכבוד רב

הנהלת כפר חב"ד

הועד הצבורי להקמת

"יד החמישה"

בית ספר טכני לנערי מחסרי אמצעים בכפר חב"ד-שפריר

לזכר המדריך וחסידו הנביא יחידי הנביא יחידי

הוצגו

בית - כה - אייר - תשט"ז

לכבוד ידידנו המרומם

מר ש.ז. שזר

ירושלים.

שלום וברכה!

48236
2.5.55

רצו"פ הזמנה להנחת אבן הפנה של "יד החמשה"

לזכר קדושי כפר חב"ד - שפריר שחקים אי"ה ביום

ראשון ג' בסיון בשעה 3 אחר הצהריים בכפר חב"ד.

חושבנו שלמותר לנו לבקש את כבודו לכבדנו

בנוכחותו במסיבה זו.

ברגשי כבוד ויקר

פנחס אלטהויד

בקשת תקצוב להוצאות הרבות בביקור שלוחי הרבי בעקבות הפיגוע

בקשה חריגה ממשרדי הסוכנות היהודית לשלוח השתתפות כספית בהוצאות הרבות של אירוח ופעילות 12 השלוחים ששלח הרבי לאחר הפיגוע לחזק את הקהילה החב"דית בארה"ק, במכתב זה מציין הרב משה סגל שבוודאי הביקור יעזור להתיישבות בארץ הקודש ולכן מרשה לעצמו לבקש תקציב לדבר.

לכבוד מחלקת ההסברה והחינוך לחו"ל

הסוכנות היהודית

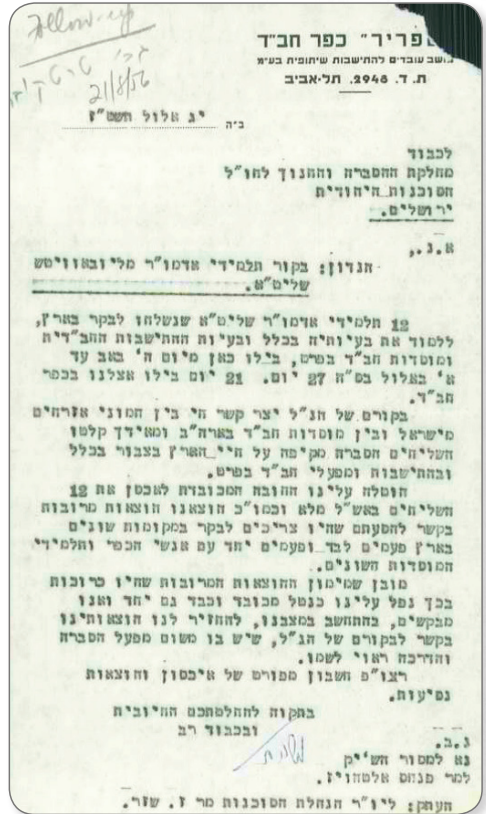
א.נ.

הנדון: ביקור תלמיד אדמו"ר מילובאוויטש שליט"א.

12 תלמידי אדמו"ר שליט"א שנשלחו לבקר בארץ, כללם בארץ, ללמוד את בעיותיה בכלל ובעיותיה בכלל ובעיות ההתיישבות החב"דית ומוסדות חב"ד בפרט, בילו כאן מיום ה' באב עד א' באלול בס"ה 27 יום. 21 יום בילו אצלנו בכפר חב"ד.

בקורם של הנ"ל יצר קשר חי בין המוני אזרחים מישראל ובין מוסדות חב"ד בארה"ב ומאיך קלטו השליחים הסברה ומקיפה על חיי הארץ בצבור בכלל ובהתיישבות ומפעלי חב"ד בפרט.

הוטלה עלינו החובה המכובדת לאכסן את 12 השליחים באש"ל מלא וכמו"כ הוצאנו מרובות בקשר להסעתם שהיו צריכים לבקר במקומות שונים בארץ פעמים לבד ופעמים יחד עם אנשי הכפר

ותלמידי המוסדות השונים.

מובן שמימון הוצאות המרובות שהיו כרוכות בכך נפל עלינו כנטל מכובד וכבד גם יחד ואנו מבקשים, בהתחשב במצבנו, להחזיר לנו הוצאתינו בקשר לביקורם

הנ"ל, שיש בו משום מפעל הסברה והדרכה ראוי לשמו.

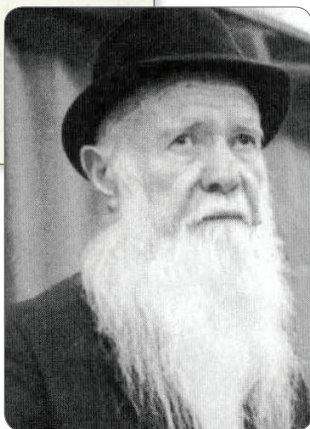
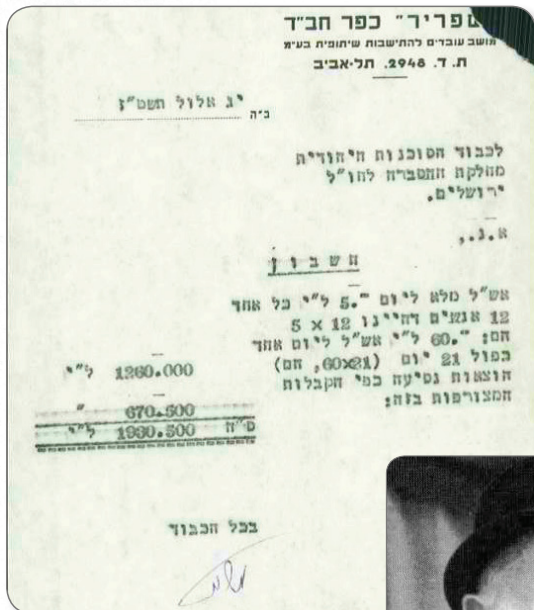
רצו"פ חשבון מפורט של איכסון והוצאות נסיעות.

בתקוה להחלטתכם החיובית

ובכבוד רב

משה סגל

נ.ב. נא למסור את השיק למר פנחס אלטהויז.

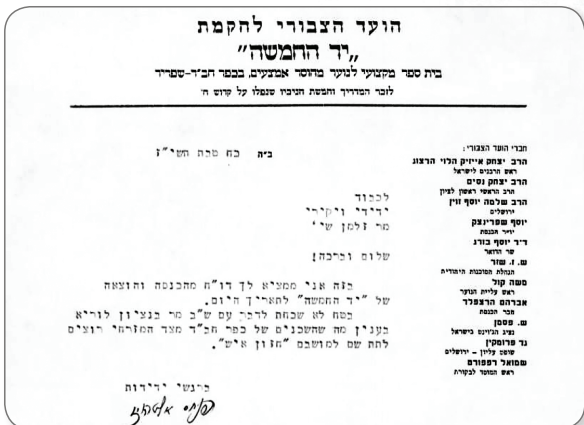
הרב משה סגל

המושב השכן לכפר חב"ד חפצים לקרוא למושבם בשם "חזון איש"

במכתב זה פונה הרה"ח ר' פנינע אלטהויז למר שז"ר ומזכיר לו אודות כוונת תושבי המושב השכן לכפר חב"ד לקרוא למושבם בשם "חזון איש".

לכבוד ידידי ויקירי
מר זלמן שי'
שלום וברכה!

בזה אני ממציא לך דו"ח
מהכנסה והוצאה של "יד
החמישה" לתאריך היום.

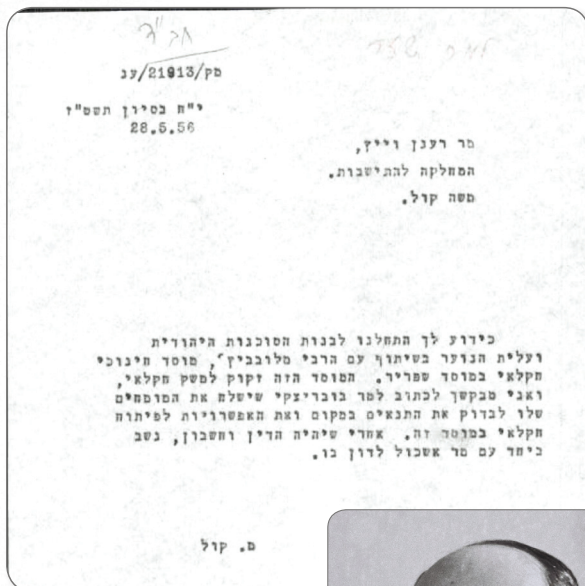
בטח לא שכחת לדבר עם ש"ב
מר בנציון לוריא בענין מה שהשכנים של כפר חב"ד מצד המזרח רוצים לתת שם
למושבם "חזון איש".

ברגשי ידידות
פנחס אלטהויז

הסוכנות היהודית מקימה מוסד חקלאי חינוכי בשיתוף הרבי מליובאוויטש

העתק מכתב מר משה קול למר וייץ, שנשלח לשז"ר, ובו בקשה לבדיקת אפשרות לפיתוח חקלאי במוסד יד החמשה בכפר חב"ד (שפריר)

מר משה קול

י"ח סיון תשט"ז

מר רענן וייץ

המחלקה להתיישבות

כידוע לך התחלנו לבנות הסוכנות היהודית ועליית הנוער בשיתוף עם הרבי מליובביץ, מוסד חינוכי חקלאי במוסד שפריר.

המוסד הזה זקוק למשק חקלאי, ואני מבקש לכתוב למר גובריצקי שישלח את המומחים שלו לבדוק את התנאים במקום ואת האפשרויות לפיתוח חקלאי במוסד זה. אחרי שיהיה הדין וחשבון, נשב ביחד עם מר אשכול לדון בו.

מ. קול

רב שעבר את גיל הגבורה יכתת רגליו עבור שיחות יפות?

מכתבו של הרב שני"ז גרליק למונהל האגף לחינוך הדתי, בעקבות "הצעה מצד המשרד שביצועה יזעזע את החינוך החב"די", הרב גרליק מבקש שחלף פגישות לשיחות יפות, אשר בשביל זה לא מצאים להסריח רב מבוגר, יקבעו פגישה רצינית לסיכום וטיפול הבעיה. בצדי המכתב כתב הנמען שפייס את הרב וטיפול בענין.

"ב תמוז תשכ"ו

לכבוד מר י. גולדשמידט

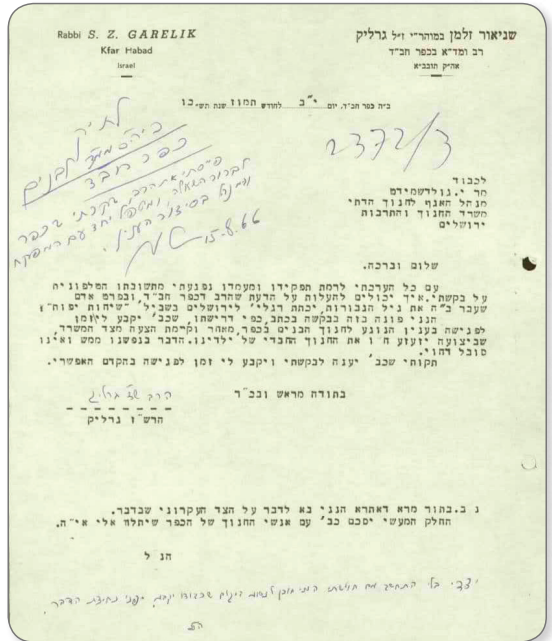
מנהל האגף לחינוך הדתי

שלום וברכה

עם כל הערכתי לרמת תפקידו ומעמדו נפגעתני מתשובתו הטלפונית על בקשתי. איך יכולים להעלות על הדעת שהרב דכפר חב"ד ובפרט אדם שעבר ב"ה את גיל הגבורה יכתת רגליו לירושלים בשביל "שיחות יפות" והנני פונה בזה בבקשה בכתב, כפי דירשתו, שכב' יקבע לי זמן לפגישה בענין הנוגע לחינוך הבנים בכפר, מאחר וקיימת הצעה מצד המשרד, שביצועה יזעזע ח"ו את החינוך החב"די של ילדינו. הדבר בנפשנו ממש ואינו סובל דחוי. תקותי שכב' יענה לבקשתי ויקבע לי זמן לפגישה בהקדם האפשרי.

בתודה מראש ובכ"ר

הרב שני"ז גרליק

נ.ב. בתוך מרא דאתרא הנני בא לדבר על הצד העקרוני שבדבר. החלק המעשי
 יסכם כב' עם אנשי החינוך של הכפר שיתלה אלי אי"ה.

בלי התחשב אם חולשתי הנני מוכן לנסוע במקום
 שכבודו יקבע, מפני נחיצת הדבר.

הנ"ל

הנמען כתב בצידי המכתב: "לתיק ביה"ס ממ"ד לבנים
 כפר חב"ד, פייסתי את הרב, בקרתי בכפר לברור השאלה,
 ומטפל יחד עם המפקח והמנהל בסידור הענין.

הרב שניאור זלמן גרליק

חלק ג'

עוסקים בצרכי ציבור

עסקנות כלל חב"דית

ר' יונה איידלקוף דואג לציוני רבותינו נשיאנו

לאחר מלחמת העולם השנייה נפתח חלון הזדמנויות מיוחד בו כל אזרח פולני יכל לעזוב את מדינת רוסיה לטובת שיבה לארץ מולדתו, פולין. בעקבות זאת חסידיים רבים ניצלו את ההזדמנות לעזוב את גבולות רוסיה באמצעות זיוף דרכונים פולניים וכך לצאת אחת ולתמיד את מסך הברזל. בעקבות זאת נוצר מצב בו נותרה רוסיה עם חסידי חב"ד מועטים שנשארו בה. גם בעיר רוסטוב, בו נמצא ה'אהל' של כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נותרו חסידיים מועטים, ביניהם היה חסיד בשם ר' מרדכי ליפשיץ, שתפקידו היה לפקח על תחזוקת ה'אהל' של כ"ק אדמו"ר הרש"ב, ושמירת קדושת המקום.

לאחר הגעתם של כ"ק אדמו"ר הריי"צ נ"ע ו כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לארצות הברית, המשיכו לפקח מארה"ב על תחזוקת המקומות הקדושים. לצורך כך ביקש כ"ק אדמו"ר הריי"צ מהעסקן החב"די החסיד ר' יונה ע"ה איידלקוף, שהתגורר שנים רבות ברוסטוב ואף היה בהיכרות קרובה עם ר' מרדכי ליפשיץ, וביקשו שימשיך לשמור על קשר וחלופת מכתבים עם ר' מרדכי וכן להתענין בשלומם של שאר המקומות הקדושים, כמו גם מצבם של קהילות היהודים במקומות אלו.

במכתב שלפנינו, כותב ר' יונה איידלקוף למר שז"ר על התעניינותו במצבם של אהלי הקודש. כמו כן כותב לו ש כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א כתב לו (ר' יונה) שבאם יידרש סיוע כספי לצורך אחזקת ושיפוץ אהלי הקודש, הדבר ישולם על חשבונם של הרבי. כמו כן בהמשך המכתב פונה ר' יונה למר שז"ר בבקשה אשר באם יודעו לו בעתיד פרטים נוספים על מצבם של אהלי רבותינו נשיאנו לא יימנע מעצמו את הטרחה לעדכנו בכך. כמו כן במכתב נוסף מוסיף לציין ר' יונה את מיקומם של אהלי הקודש, תוכן זה מועתק מילה במילה בלשון המכתב אשר שלח כ"ק אדמו"ר הריי"צ לר' יונה בשנת תש"ח. (נדפס באג"ק כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ ח"י"ג עמ' תסא).

מכתב מהרה"ח ר' יונה איידלקוף לשז"ר

נצטערתי במאד על פטירת אחותו ז"ל וכמובן כל אנ"ש דכפר חב"ד הצטערו במאד והנני אני בשמי ובשמם והמקום ינחם אתכם בתוך שאר אצו"י [אבלי ציון

הוספה בכתב ידו של ר' יונה על מכתב הנ"ל של הרבי

הנני לציין כאן המקומות שבהם נמצאים האהלי קודש

הבעש"ט ז"ל במעזיבז

המגיד ממעזריטש ז"ל באניפולי

ס"ה 8 מקומות

ד"ה הנני לציין כאן המקומות שבהם נמצאים
 האהלי קודש
 | היקע"ט ל' קאז'קא
 כ"ג' 3 אה"ט ל' קא'פול'י
 ס"ב 8 אקואר

בקשת סיוע להחזקת המוסדות שהקים ר' יונה

לא לחינם זכה ר' יונה לכינוי מאת הרבי מלך המשיח "ר' יונה עושה אידשקייט" ו"ורבים השיב מעוון", על אף גילו המתקדם, התרוצץ ר' יונה ממקום למקום, ממשרד ממשלתי אחד למשנהו, לניסיון נוסף להשגת או הגדלת התקציב, ובד בבד לרגע לא לקח מנוחה מה"מבצעים" כל כולו היה הפצת יהדות וחסידות.

לפניו מכתב מאת ר' יונה המתאר את הקשיים הקיימים בהקמת המוסדות, וכן את ריבוי המוסדות שנפתחו ונעזבו על ידו בעקבות ההוצאות המרובות, ובקשת סיוע מהסוכנות היהודית.

לכבוד הנכבד מאוד

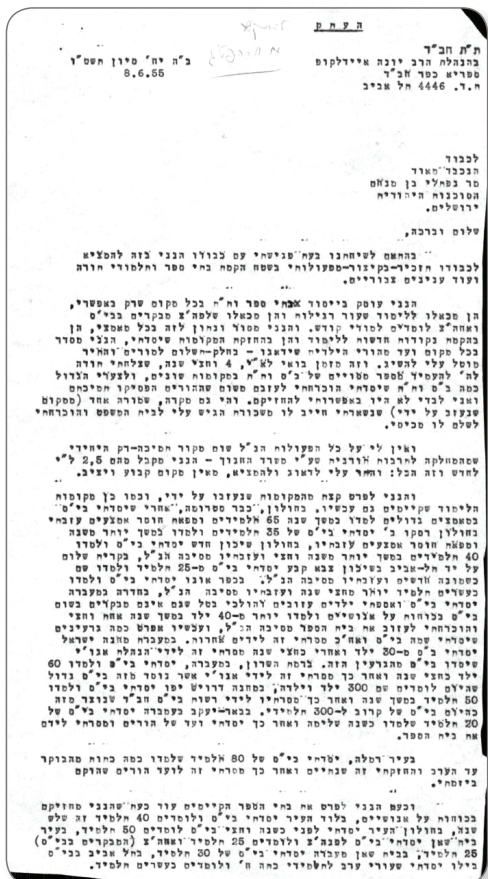
מר נפתלי בן מנחם

הסוכנות היהודית

בהתאם לשיחתנו בעת פגשתי עם כבודו הנני בזה להמציא לכבודו תזכיר - בקיצור - מפעולתי בשטח הקמת בתי ספר ותלמודי תורה ועוד עניינים ציבוריים.

הנני עוסק בייסוד בתי ספר ות"ת בכל מקום שרק באפשרי, הן מכאלו ללימוד שיעור רגילות והן מכאלו שלפה"צ מבקרים בבי"ס ואחה"צ לומדים לימודי קודש. והנני מסור ונתון לזה בכל

מאמצי, הן בהקמת נקודות חדשות ללימוד והן בהחזקת המקומות שייסדתי, הנני מסדר בכל מקום ועד מהורי הילדים שידאגו - בחלק - תשלום למורים והיתר

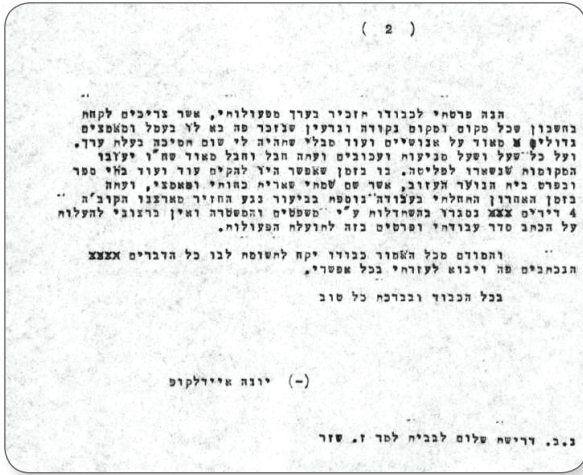

מוטל עלי להשיג. וזה מזמן בואי לא"י [ארץ ישראל], 4 וחצי שנה, שצלחתי תודה לה' להעמיד מספר מסויים של ב"ס ות"ת במקומות שונים, ולצערי הגדול כמה ב"ס ות"ת שיסדתי הוכרחתי לעוזבם משום שההורים הפסיקו תמיכתם ואני לבדי לא היו באפשרותי להחזיקם. והיה גם מקרה, שמורה אחד (ממקום שנעזב על ידי) שנשארתי חייב לו משכורת הגיש עלי לבית משפט והוכרחתי לשלם לו מכיס.

ואין לי על כל הפעולות הנ"ל שום מקור תמיכה - רק היחידי שמהמחלקה לתרבות תורנית שע"י משרד החינוך - הנני מקבל מהם 2.5 ל"י לחדש וזה הכל: והיתר עלי לדאוג ולהמציא, מאין מקום קבוע ויציב.

והנני לפרט רצת מהמקומות שנעזבו על ידי, וכמו כן מקומות הלימודים שקיימים גם עכשיו. בחולון, כבר סטרומה, אחרי שיסדתי בי"ס במאמצים גדולים למדו

במשך שנה 65 תלמידים ומפאת חוסר אמצעים עזבתי בחולון רסקו ב' יסדתי בי"ס של 35 תלמידים ולמדו במשך יותר משנה מפאת חוסר אמצעים עזבתיו, בחולון שיכון חדש יסדתי בי"ס ולמדו 40 תלמידים במשך יותר משנה וחצי ועזבתיו מסיבה הנ"ל, בקרית שלום על יד תל-אביב בשיכון צבא קבע יסדתי בי"ס מ-25 תלמיד ולמדו שם כשמונה חודשים ועזבתיו מסיבה הנ"ל. בכפר

אוננו יסדתי בי"ס ולמדו כעשרים תלמיד יותר מחצי שנה ועזבתיו מהסיבה הנ"ל, בחדרה במעברה יסדתי בי"ס ואספתי ילדים עוזבים והולכי בטל שגם אינם מבקרים בשום בי"ס בכוחות על אנושיים ולמדו יותר מארבעים ילד במשך שנה אחת וחצי והוכרחתי לעזוב בית ספר מסיבה הנ"ל, ועכשיו אפרט כמה גרעינים שיסדתי שם בי"ס ואח"כ מסרתי זה לידים אחרות. במעברת מחנה ישראל יסדתי בי"ס מ-30 ילד ואחרי כחצי שנה מ סרתי זה לידי הנהלת אגו"י שיסדו בי"ס מהגרעין הזה. ברמת השרון, במעברה, יסדתי בי"ס ולמדו 60 ילד כחצי שנה ואחר כך מסרתי זה לידי

אגו"י אשר נוסד מזה בי"ס גדול שהיום לומדים שם 300 ילד וילדה, במחנה דרויש יפו יסדתי בי"ס ולמדו 50 תלמיד במשך שנה ואחר כך מסרתיו לידי רשות בי"ס חב"ד שנוצר מזה כהיום בי"ס של קרוב ל-300 תלמידי. בבאר יקב במעברה יסדתי בי"ס של 20 תלמיד שלמדו כשנה שלימה ואחר כך יסדתי ועד של הורים ומסרתי לידם את בית הספר.

בעיר רמלה, יסדתי בי"ס של 80 תלמיד שלמדו כמה כתות מהבוקר עד הערב והחזקתי זה שנתיים ואחר כך מסרתי זה לועד הורים שהוקם ביזמתי.

וכעת הנני לפרט את בתי הספר הקיימים עוד כעת שהנני מחזיקים בכוחות על אנושיים, בלוד העיר יסדתי בי"ס ולומדים 40 תלמיד זה שלש שנה. בחולון העיר יסדתי לפני כשנה וחצי בי"ס לומדים 50 תלמיד בעיר בית שאן יסדתי בי"ס לפנה"צ ולומדים 25 תלמיד ואחה"צ (המבקרים בבי"ס) 25 תלמיד, בבית שאן מעברה יסדתי בי"ס של 30 תלמיד. בתל אביב בבי"ס בילו יסדתי שיעורי ערב לתלמידי כיתה ח' ולומדים כעשרים תלמיד.

הנה פרטתי לכבודו תזכיר בערך מפעולתי, אשר צריכים לקחת בחשבון אשר כל מקום ומקום נקודה וגרעין שנזכר פה בא לי בעמל ומאמצים גדולים מאד על אנושיים ועוד מבלי שתהיה לי שום תמיכה בעלת ערך, ועל כל שעל ושעל מניעות ועיכובים ועתה חבל וחבל מאד שח"ו יעזבו המקומות שנשארו לפליטה. בו בזמן שאפשר היו להקים עוד ועוד בתי ספר ובפרט בית הנוער העזוב, אשר שמתי שארית כוחותי ומאמצי, ועתה בזמן האחרון התחלתי בעבודה נוספת בביעור נגע החזיר מארצנו הקוב"ה 4 דירים נסגרו בהשתדלות על ידי משפטים והמשטרה ואין בראוני לעלות על הכתב סדר עבודתי ופרטים בזה לתועלת הפעולות.

המורם מכל האמור כבודו יקח לתשומת לבו כל הדברים הנכתבים פה ויבוא לעזרתי בכל אפשרי.

בכל הכבוד וברכת כל טוב
יונה איידלקופ

זקני החסידים בפניה אישית אודות המשך השיעור בספר התניא ברדיו

זקני החסידים בפניה נרגשת לנשיא המדינה מר זלמן שז"ר, שיעשה כל שביכולתו על מנת לשמר את שיעור התניא השבועי ברדיו "קול ישראל", המשפיע רבות על אנשים מחוגים שונים שהתחזקו על ידו.

מכתב אודות שיעורים בספר התניא ברדיו

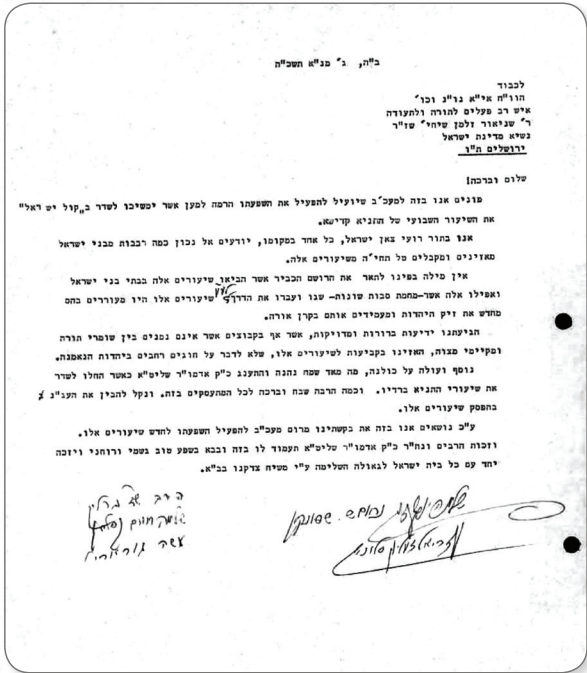
לכבוד ר' שניאור זלמן שז"ר

פונים אנו בזה למעכ"ב שיועיל להפעיל את השפעתו הרמה למען אשר ימשיכו לשרד "קול ישראל" את השיעור השבועי של התניא קדישא.

אנו בתור רועי צאן ישראל, כל אחד במקומו, יודעים אל נכון כמה רבבות מבני ישראל מאזינים ומקבלים טל תחייה משיעורים אלה.

אין מילה בפינו לתאר את הרושם הכביר אשר הביאו שיעורים אלה בבתי בני ישראל ואפילו אלה אשר-מחמת סבות שונות - שגו ועברו את הדרך לע"ע, שיעורים אלו היו מעוררים בהם מחדש את זיק היהדות ומעמידים אותם בקרן אורה.

הגיעתנו ידיעות ברורות ומדויקות אשר אף בקיבוצים אשר אינם נמנים ביו שאר שומרי תורה ומקימי מצווה, האזינו בקביעות לשיעורים אלו, שלא לדבר על חוגים

רחבים ביהדות הנאמנה.

נוסף ועולה על כולנה, מה מאד שמח
נהנה והתענג כ"ק אדמו"ר שליט"א כאשר
החלו לשדר את שיעורי התניא ברדיו.
וכמה הרבה שבח וברכה לכל המתעמקים
בזה. ונקל להבין את העג"נ בהפסק
שיעורים אלו.

ע"כ נושאים אנו את בקשתינו מרום
מעכ"ב להפעיל השפעתו לחדש שיעורים
אלו. וזכות הרבים ונח"ר כ"ק אדמו"ר
שליט"א תעמוד לו בזה ובבא בשפע טוב
גשמי ורוחני ויזכה יחד עם כל בית ישראל
לגאולה השלימה ע"י משיח צדקנו בב"א.

שלמה יוסף זווין
נחום ש. ששונקין
עזריאל זעליג סלונים
הרב ש"ז גרליק
שלמה חיים קסלמן
משה גורארי'

הרב עזריאל זעליג
סלונים

הרב שלמה חיים
קסלמן

בקשת הרב לייבוב משז"ר לכתוב מכתב הערכה עבור ספר על פעילות ליובאוויטש

בהסכמתו של הרבי מלך המשיח החל הסופר מר רייזער מלודון לכתוב ספר המסקר את פעולות חב"ד בעולם. לשם כך חפץ לראיין את הנשיא מר זלמן שז"ר ולכתוב את השקפתו על העולם החבד"י, אך משום מה סירב מר שז"ר להתראיין. בעקבות כך פונה ר' ישראל לייבוב למר שז"ר שיזאיל להקדיש מספר דקות למען שלימות הספר.

ב"ה כ"ו כסלו (ב' חנוכה) תשכ"ח

לכבוד ידידנו הנכבד והכי נערץ

נשיא המדינה

מר שניאור זלמן שיחי' שז"ר

ירושלים עיה"ק תובב"א

כב' מעלתו!

מר רייזער מלודון שנתקרב ביותר לכ"ק אדמו"ר שליט"א וכתב ספר על ליובאוויטש פנה לכב' הנשיא בבקשה לכתוב כמה שורות על ליובאוויטש כפי הבנתו של הוד מעלת הנשיא.

וייתכן, אשר מפני

הרב ישראל לייבוב

שאינן ידוע לכב' הנשיא על מר ריידער ובגלל זה לא זכה הנ"ל שבקשתו תמלא, ונתבקשתי להודיע לכב' הנשיא שהנ"ל כותב את הספר בהסכמתו ובהשראתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ואם מצד איזו סבה שהיא, נגרם איזה שהוא קושי למלא את בקשת הנ"ל, אז כמובן אין רצוננו להקשות על כב' הנשיא אפילו בכל שהוא.

ובהזדמנות זו ארשה לי לברך את כב' לישיב

על כסאו באריכות ימים ובבריאות נכונה.

בכבוד הראוי

י. לייבוב

חפ"ל

נ.ב. בכדי לא להכביד על כב' הנשיא, הרינו מצרפים בזה העתקי ההתכתבות הקודמת.

הרש"ג פונה לשז"ר להבריק מכתב לאפריקה

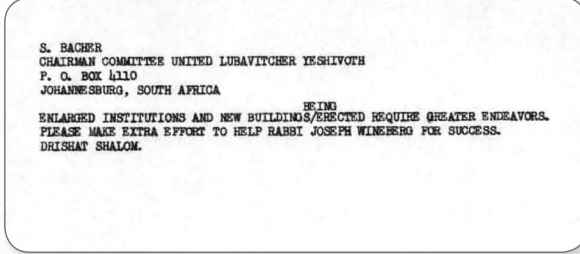
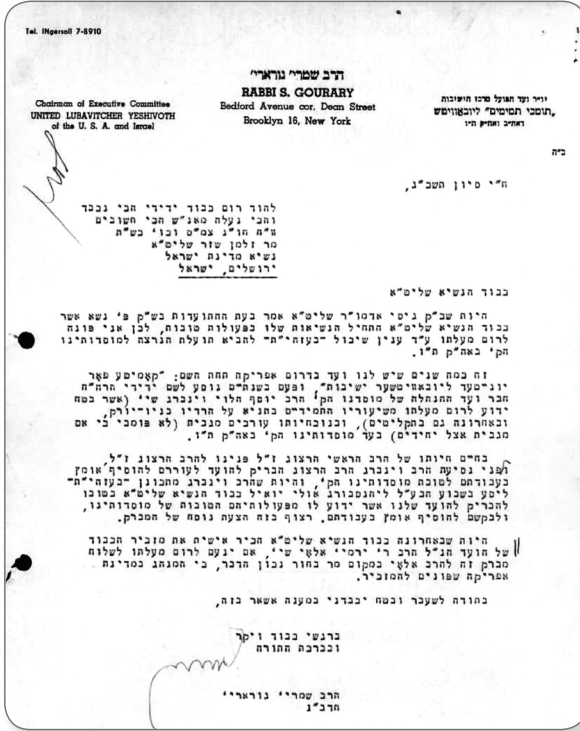
בעקבות פטירתו של הרב הראשי לישראל, הרב הרצוג זצ"ל. פונה הרש"ג לנשיא המדינה מר זלמן שז"ר כי יכתוב מכתב המלצה במקום הרב הרצוג, למגבית הדו שנתיית של ישיבות ליבאוויטש בדרום אפריקה.

חי סיון תשכ"ג

כבוד הנשיא שליט"א

היות שכ"ק גיסי אדמו"ר שליט"א אמר בעת ההתועדות בש"ק פ' נשא אשר כבוד הנשיא שליט"א התחיל הנשיאות שלו בפעולות טובות, לכן אני פונה לרום מעלתו ע"ד ענין שיכול בזה הזדמנות להמליץ עליו כמנכ"ל מוסדותינו באה"ק ת"ו.

זה כמה שנים שיש לנו ועד בדרום אפריקה תחת השם: "קאמיטע פאר יוגייטעד ליובאוויטשער ישיבות" ופעם בשנתיים נוסע לשם ידידי הרה"ח חבר ועד ההנהלה של מוסדנו הק' הרב יוסף הלוי וינברג שי' (אשר בטח ידוע לרום מעלתו משיעוריו

התמידיים בתניא על הרדיו בניו-יורק, ובאחרונה גם בתקליטים), ובנוכחותו עורכים מגבית (לא פומבי כי אם מגבית אצל יחידים) בעד מוסדותינו הק' באה"ק ת"ו.

בחיים חיותו של הרב הראשי הרצוג ז"ל פנינו להרב הרצוג ז"ל, ולפני נסיעת הרב וינברג הרב הרצוג הבריך להועד לעוררם להוסיף אומץ בעבודתם לטובת מוסדותינו הק', והיות שהרב וינברג מתכונן - בעזהי"ת - ליסע בשבוע הבע"ל ליהנסבורג אולי יואיל כבוד הנשיא שליט"א בטובו להבריך להועד שלנו אשר ידוע לו מפעולותיהם הטובות של מוסדותינו, ולבקשם להוסיף אומץ בעבודתם. רצוף בזה הצעה נוסח של המברק.

היות שבאחרונה כבוד הנשיא שליט"א הכיר אישית את מזכיר הכבוד של הועד הנ"ל הרב ר' ירמי' אלאי שי', אם ינעם לרום מעלתו לשלוח מברק זה להרב אלאי במקום מר בחור נכון הדבר, כי המנהג במדינת אפריקה שפונים להמזכיר.

בתודה לשעבר ובטח יכבדני במענה אשאר בזה.

ברגשי כבוד ויקר ובברכת התורה

הרב שמרי' גורארי' חדב"נ

חלק ד'

חסידים ואנשי מעשה

תכתובת אישיות בין חסידים ועסקנים חסידיים

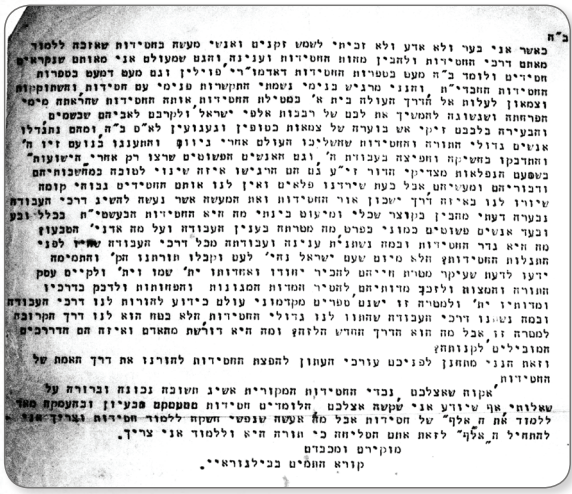

חסידות מאי?

לפנינו אגרת מיוחדת שנכתבה על ידי בחור עלום שם למערכת "התמים". אגרת זו נשלחה על ידי הכותב למערכת "התמים" מתוך בקשה לקבלת מענה על שאלתו. כפי הנראה שאלה זו הגיעה לידי של הרב יחזקאל הי"ד פייגין, מזכירו האישי של כ"ק אדמו"ר הרי"צ כחלק מתפקידו כאחד מעורכי הבטאון. אחת החזיתות המיוחדות להפצת אור תורת חסידות חב"ד באותם הימים היה בטאון "התמים". בבטאון זה הובאו תכנים חסידותיים אותנטיים מתורת רבותינו נשיאנו הק', כמו גם מאמרים העוסקים בהבנת משנת חסידות חב"ד, אגרות קודש, דברי ימי החסידים, וכהנה וכהנה.

אגרת זו מתייחדת בסגנון אותיות הביטוי הנפשיות בהם משתמש הכותב על פעולתה המיוחדת של תורת החסידות. במכתב זה שואל הכותב שאלה יסודית ומהותית הנוגעת להבנת משנת החסידות. במה הוא חידושה? מדוע נתגלתה רק בדורות האחרונים באם הינה כה נחוצה והכרחית?

לאחר מכתב זה מובא מכתבו של הרב יחזקאל הי"ד פייגין להרה"ח שאלו דוברי זיסלין בו מפנה לו שאלה זו ומבקשו לענות עליה.

כאשר אני בער ולא אדע ולא זכיתי לשמש זקנים ואנשי מעשה בחסידות, שאזכה ללמוד מאתם דרכי החסידות ולהבין מהות החסידות וענינה, והגם שמעולם אני מאותם שנקראים חסידים ולומד ב"ה מעט בספרות החסידות

דאדמו"רי פוילין וגם מעט דמעט בספרות החסידות החדדי"ת, והנני מרגיש בנימי נשמתי התקשרות פנימי עם חסידות, והשתוקקות וצמאון לעלות אל הדרך העולה בית א' במסילת החסידות,

אותה החסידות שהראתה מימי הפרחתה ושגשוגה להמשיך את לבם של רבבות אלפי ישראל ולקרבם לאביהם שבשמים, והבעירה בלבבם זיקי אש בוערה של צמאון כסופין וגעגועין לא"ס ב"ה, ומהם נתגדלו אנשים גדולי התורה והחסידות שהשליכו העולם אחרי גיוון והתענגו בנועם זיו ה' והתדבקו בחשיקה וחפיצה בעבודת ה', וגם האנשים הפשוטים שרצו רק אחרי "הישועות" בשמעם הנפלאות מצדיקי הדור זי"ע גם הם הרגישו איזה שינוי לטובה במחשבותיהם ודבורים ומעשיהם,

אבל כעת שירדנו פלאים ואין לנו אותם החסידים גבוהי קומה שיורו לנו באיזה דרך ישכון אור החסידות ואת המעשה אשר נעשה להשיג דרכי העבודה נבערה דעתי מהבין בקוצר שכלי ומיעוט בינתי מה היא החסידות הבעשטי"ת בכלל ובעד אנשים פשוטים כמוני בפרט, מה מטרתה בענין העבודה ועל מה אדני' הטבעו? מה היא גדר החסידות ובמה נשתנית ענינה ועבודתה מכל דרכי העבודה שהיו לפני התגלות החסידות?

הלא מהיום שעם ישראל נהי' לעם וקבלו תורתנו הק' והתמימה ידעו לדעת שעיקר מטרת חייהם להכיר יחודו ואחדותו ית' שמו וית' ולקיים בדרכיו ומדותיו ית' ולמטרה זו ישנם ספרים מקדמוני עולם כידוע להורות לנו דרכי העבודה ובמה נשתנו דרכי העבודה שהתו לנו גדולי החסידות, הלא בטח הוא לנו דרך הקרובה למטרה זו, אבל מה הוא הדרך החדש? הלזה? ומה היא דורשת מהאדם ואיזה הם הדרכים המובילים לקנותה?

וזאת הנני מתחנן לפניכם עורכי העתון להפצת החסידות להורנו את דרך האמת של החסידות,

אקוה שאצלכם, נכדי החסידות המקורית אשיג תשובה נכונה וברורה על שאלותי, אף שיודע אני שקשה אצלכם הלומדים חסידות בעיון ובהעמקה מאד ללמוד את ה"אלף" של חסידות אבל מה אעשה שנפשי חשקה ללמוד חסידות וצריך אני להתחיל ה"אלף" לזאת אתם הסליחה כי תורה היא וללמוד אני צריך.

מוקירם ומכבדם

קורא התמים בבילגוראיי.

מכתבו של הרי"פ לרש"ב זיסלין בו מפנה לו את המכתב

ב"ה י"ד אלול תרצ"ו אטואצק.

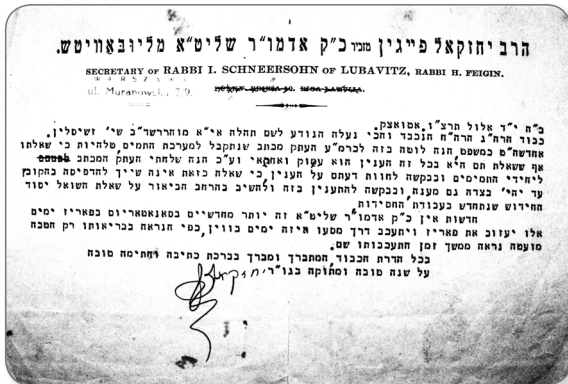
כבוד הרה"ג הנכבד והכי נעלה הנודע לשם תהלה אי"א מוהררשד"ב שי' זיסלין
אחדשה"ט [אחר דרישת שלומו הטוב] כמשפט, הנה לוטה בזה לכבוד רום מעלתו
העתק מכתב שנקבל למערכת התמים, להיות כי שאלתו אף שאלת תם היא בכל
זה הענין הוא עמוק ואחראי וע"כ הנה שלחתי העתק המכתב ליחידי התמימים

ובבקשה לחוות דעתם על
הענין כי שאלה כזאת אינה
שייך להדפיסה בהקובץ עד
יהי' בצדה גם מענה, ובבקשה
להתעניין בזה ולהשיב בהרחב
הביאור על שאלת השואל יסוד
החידוש שנתחדש בעבודת
החסידות.

חדשות אין, כ"ק אדמו"ר
שליט"א זה יותר מיוחדשיים
בסאנאטאריום בפאריז ימים
אלו יעזוב את פאריז ויתעכב

דרך מסעו איזה ימים בוויין, כפי הנראה בבריאותו רק הטבה מועטה נראה ממשיך
זמן התעכבותו שם.

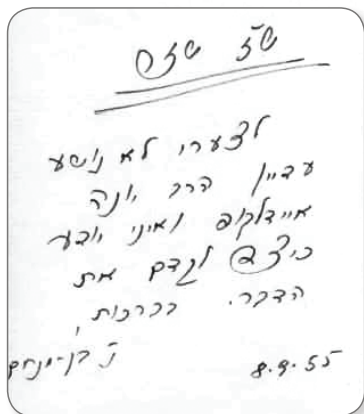
בכל הדרת הכבוד המתברך ומברך בברכת כתיבה וחתימה טובה על שנת טובה
ומתוקה בגו"ר חתימה

”לא נושע עדיין ר' יונה איידלקוף”

בעקבות פעולותיו הרבות של ר' יונה איידלקוף בענייני חינוך ילדי ישראל, נאלץ ר' יונה להוציא כספים מרובים על מנת לשלם את החובות שהוטלו עליו. מצבו הכלכלי הידרדר עד אשר נותר חסר כל. כאשר הגיעה ידיעה זו לאזניו של יו”ר הסוכנות היהודית נפתלי בן מנחם, שיגר מכתב למר שז”ר בו מודיע לו על מצוקתו של ר' יונה. עוד באותו היום פנה מר שז”ר לגורמים הממונים, ופעל לעזרתו הכלכלית.

לצערי לא נושע עדיין הרב יונה איידלקוף ואיני יודע כיצד לקדם את הדבר.

בברכות,

נ' [נפתלי] בן - מנחם

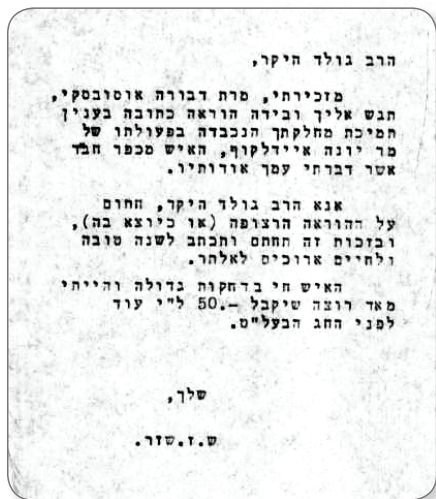
בקשתו של שז”ר לתמיכה בר' יונה

הרב גולד היקר,

מזכירתי, מרת דבורה אוסובסקי, תגש אליך ובידה הוראה כתובה בענין תמיכת מחלקתך הנכבדה בפעולתו של מר יונה איידלקוף, האיש מכפר חב”ד אשר דיברתי עמך אודתיו.

אנא הרב גולד היקר, חתום על ההוראה הרצופה (או כיוצא בה), ובזכות זה תחתם ולחיים ארוכים לאלהר.

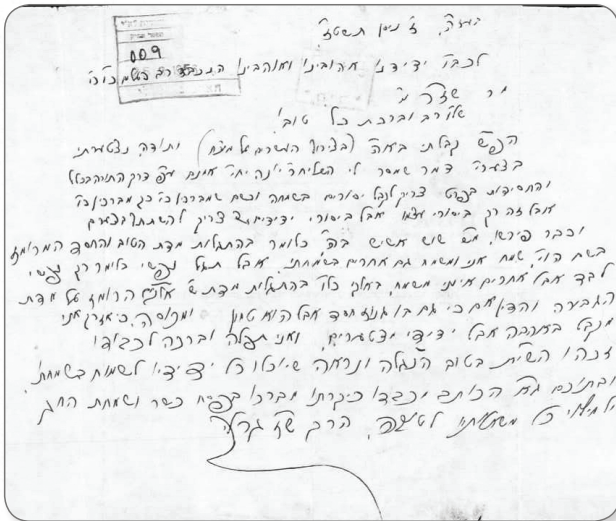
האיש חי בדחקות גדולה והייתי מאד רוצה שיקבל - 50 ל”י [לירות ישראל] עוד לפני החג הבעל”ט.

מכתב תנחומים על פטירת אחות מר שז"ר

בחודש אדר תשט"ז נפטרה אחותו של מר שז"ר. הודעה זו הגיעה לידיעתו של הרב שני"ז גרליק רק לאחר חודש, על ידי החסיד ר' יונה איידלקופ. לאחר שהרשני"ז גרליק שמע את הבשורה המרה שיגר מכתב תנחומים אישי למר שז"ר. נקודה מעניינת, והיא נוסח המכתב בו משתמש הרב גרליק-מכתב נחמה המכיל דבר תורה חסידי קצר.

לשלמות העניין ניתן לראות לעיל את מכתבו של ר' יונה איידלקופ "נצטערתי במאד על פטירת אחותו ז"ל וכמובן כל אנ"ש דכפר חב"ד הצטערו במאד והנני אני בשמי ובשמם והמקום ינחם אתכם בתוך שאר אצו"י [אבלי ציון וירושלים]."

ז' ניסן תשט"ז

לכבוד ידידנו אהובינו הנכבד רב פעלים כו' כו'

מר שז"ר שלום רב וברכת כל טוב!

הפ"ש [הפרישת שלום] קבלתי באה[בה] [בצירוף העשרים של מע"ח] ותודה.

נצטערתי בצערי' דמר שמסר לי השליח ר' יונה יחי' אמנם ע"פ דרך התורה בכלל והחסידות בפרט צריך לקבל יסורים בשמחה וכשם שמברכין כו' כך מברכין כו', אבל זה רק ביסורי עצמו אבל ביסורי ידידים צריך להשתתף בצערם וכבר פירשו, מ"ש "שוש אשיש בה", כלומר בהתגלות מדת הטוב והחסד המרומז בשם הוי', שמח אני ומשמח אחרים בשמחתי. אבל "תגל נפשי" כלומר, רק נפשי לבד, אבל אחרים אינני משמח, "באלקי" כלו' [כלומר], בהתגלות משת ש' [שם] אלוקים

הרומז על מדת הגבורה והדין, אם כי גם בו גנוז חסד אבל הוא טמון ומכוסה, כי אז רק אני מקבל באהבה אבל ידידי מצטערים.

ואני תפילה וברכה לכבודו יזכהו השי"ת בטוב הנגלה ונראה שיוכלו כי ידידיו לשמוח בשמחתו ובתוכם ג"א [גם אני] הכותב יכבדו כיקרתו מברכו בפסח כשר ושמחת החג ולמילוי כל משאלותיו לטובה.

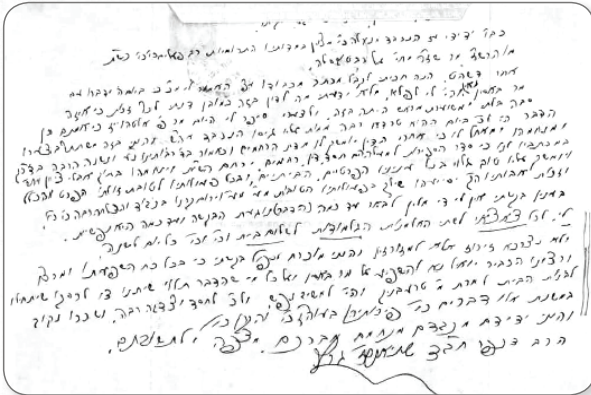
הרב ש"ז גרליק

בקשה נפשית

אחרי עיכובים רבים מצד אגפים שונים במדינת ישראל אודות בניה ביישוב כפר חב"ד ובתוכם לבתי האלמנות למשפחת טרעבניק, פונה הרב שניאור זלמן גורליק

למר שז"ר בבקשת סיוע זירוז תהליך אישור בניית הבתים עבור האלמנות.

כבוד ידידי עז הנכבד ונעלה כו' מצוין במידותיו התרומיות רב פעלים כו' כו' כש"ת מוהרש"ז מר שז"ר יחי אחר דשה"ט. הנה חכיתי לקבל מכתב מכבודו ע"פ

האמור לו מכבר, כי ביום ה' ידברו עם מר באסין אי הי' לי לפלא, ולא ידעתי מה לדון בזה כמובן דנתי לכף זכות כי איזה סיבה בלתי משוערת מראש הייתה בזה, ולצערי סיפר לי היום מר פ' אלטהויז כי אמנם כן הדבר הי' לכ' ביום ההוא טרדה רבה ממות עליו גיסו הנכבד מה"ש והייתי בזה משתתף בצערו ומנחמהו ומאחל לו כי אחרי הדין יומשך לו מדת הרחמים וכאמור בד' רבותינו נ"ע ונשנה הרבה בדר"ק במכתביו לנו כי סדר הספרות למעלה הם חסד, דין, רחמים. ירחם השי"ת וינחמהו בתוך אבלי ציון ויומשך עליו טוב גלוי בכל עניניו הפרטים, הביתיים, ובכל פעולותיו לטובת זולתו הפרט מהכלל וזכות אבותיו הקי' יסייעהו שילך בפעולותיו הטובות מע' מע' וירום קרנו בכבוד והצלחה רבה כ"י כ"י.

בענין בקשתי אין לי די מילין לבאר עד כמה (הדבר) נוגעת הבקשה ועד כמה היא נפשית, לי, לכל צאצאי לשתי האלמנות הגלמודות לשלום בית וכו' וכו' כל יום לשנה. ולא נצרכא זירוז אלא למזורזין והגני מוכרח לכפול בקשתי כי בכל כח השפעתו ומרצו ורצונו הכביר יואיל נא להשפיע על מר באסין ועל כל מי שהדבר תלוי שיתנו צו לרסקו שיתחילו לבנות הבית למרת מ' טרעבניק והי' למשיב נפש, ולכ' לחסד וצדקה רבה. ושכרו נקוב במשנת אלו דברים כו' פרותיו בעוה"ז כו' והקרן כו'.

והיני ידידם מכבדם מנחמם מברכס. מצפה לתשובתם.

זירוז להמשך סידור הבתים עבור האלמנות מכתב מהרב ש"ז גרליק למר שז"ר

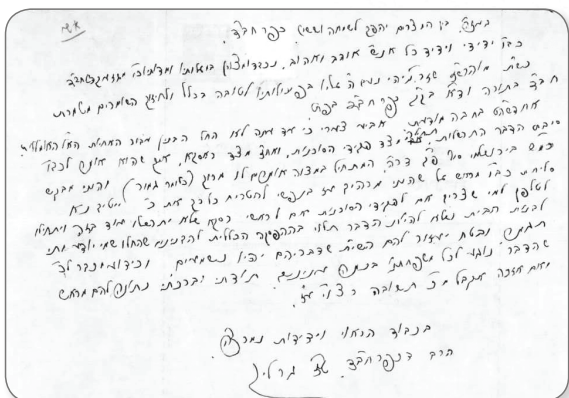
בין המצרים יהפך לשמחה וששון כפר חב"ד

כב[ו]ד] ידידי וידידי כל אנ"ש אוהב ואהוב, נכבד ומצויין במעלותיו ומידותיו וכו'
מגזע קודש חב"ד

אחדשה"ט בחיבה מודעת. אביע צערי כי עד עתה לא החל הבנין עבור האחיות

האל' [האלמנות] האומלות
סיבת הדבר התרשלות, תחילה
מצד פקידי הסוכנות, ואח"ז
מצד ראסקא.

איך שהוא אומר לכב[ו]ד[ו]
כמ"ש בירושלמי סוף פ"ג דר"ה,
המתחיל במצווה אומרים לו
מרוג (כלומר גמור) והנני מבקש
סליחת כבו' מראש על שהיתי
מרהיב עז בנפשי להטריח כל
כך את כ' ייטיב נא לטלפן למי

שצריך אם לפקידי הסוכנות אם לראשי ראסקא שלא יתרשלו מיד בזה ויתחילו
לבנות הבית ושלא להיות הדבר תלוי בהפסקה הכללית לבניינים שהחלו שמי יודע
מתי תגמור.

ובטח יעזור להם השי"ת שדבריהם יהיו נשמעים, וכידוע מכבר לכ[ב]וד[ו] שהדבר
נוגע לכל משפחתנו בכמה עניינים תודתי וברכתי נתונה להם מראש ואם אזכה
אקבל מכ[תב] תשובה רצוי ע"ז.

ככבוד הראוי וידידות נמרצה הרב דכפר חב"ד, ש"ז גרליק

נמסר להתחיל בבניית בית למשפחה לשהתי האלמנות- מכתב ממר שז"ר לרב גרליק
י"ז בסיוון, תשט"ז

לכבוד הרה"ג הרש"ז גרליק שליט"א

כפר חב"ד שפרייר י"ר

אחדשה"ט. הנני להודיע כי הובטח לי היום כי נמסרה כבר פקודה במחלקת הבניה
להתחיל מיד בבנין הבית לשתי האלמנות טרעבניק, אומרים לגשת לבנין בראשית

השבוע הבא, והלוואי ותשרה
הברכה.

ולדברי התנחומים הלבביים שלו,
מיטב תודותי, מי יתן ולא נוסף
לדאווה עוד.

מוקירו ומכבדו כערכו הרם
זלמן שז"ר

גלויית תודה ואיחול לבבי - גלויה
מאת הרש"ז גרליק למר שז"ר
כ' ידידי וידיד כל אנ"ש הנכבד
והנעלה רב פעלים כו' כו'
מוהרש"ז שז"ר שליט"א

מכתבם קבלתי, אין די מלין בפי הוודות
לכבודו על חסדו ולבאר גודל החסד
שעשה בזה, להכין לב אלמנות ולעשות
שלום בית, וטובה בכלל לכל צאצאי ולי.

ברכת כולנו תבא עליהם להצליחם בכל
אשר יפנו במשאלות לבם לטובה.

זכות אבותם וזכות מסירת כבו'
והתקשרותו באהבה לכ"ק אדמו"ר
שליט"א ומילוי רצונו תעמוד לו להתעלות
מעלה מעלה בחומר גם ברוח יאיר לו
להתגלות למעלת אבותיו בכל.

ויה"ר כי נזכה לגאון שלימה ויעשו כולם
אגודה אחת כו' כו' ונגלה כ' ה'.

בכבוד וחיבה יתירה מודעת
הרב ש"ז גרליק

י"ז בסיון, תשס"ז
27 במאי, 1956

לכבוד
הרה"ג הרש"ז גרליק, שליט"א
כפר חב"ד שטריד י"ץ

אחדשה"ט. הנני להודיע כי הובטח לי היטב כי בספרה
כבר סקורה בסחלקת הנגינה להתחיל מיד בבנין הבית לשת"י
האלמנות טרעבניק. אורסים לגשת לבנין בראשית השבוע
הבא, והלוואי ותשרה הברכה.

ולדברי התנחומים הלבביים שלו, מיטב תודותי. מי
יתן ולא נוסף לדאווה עוד.

מוקירו ומכבדו כערכו הרם,

זלמן שזר

גיה כה"ט
ב יפני. זכיר כל אדם הנכבד ואלה
הם פלאים כזה מלהרצ' מצ' גליה.
מכתבם נכבד. חן כי מלין בפי הוודות
לכבודו על חסדו ולבאר גודל החסד
שעשה בזה, להכין לב אלמנות ולעשות
שלום בית, וטובה בכלל לכל צאצאי ולי.
ברכת כולנו תבא עליהם להצליחם בכל
אשר יפנו במשאלות לבם לטובה.
זכות אבותם וזכות מסירת כבו'
והתקשרותו באהבה לכ"ק אדמו"ר
שליט"א ומילוי רצונו תעמוד לו להתעלות
מעלה מעלה בחומר גם ברוח יאיר לו
להתגלות למעלת אבותיו בכל.
ויה"ר כי נזכה לגאון שלימה ויעשו כולם
אגודה אחת כו' כו' ונגלה כ' ה'.
בכבוד וחיבה יתירה מודעת
הרב ש"ז גרליק

בטח יזכירו כי יקיימו הבטחתם בזריזות
יפה יום א' קודם כו'

בקשת היתר יציאה עבור הר' שמעון יעקבוביץ'

הרב שמעון יעקבוביץ' שימש כחבר הנהלה ב"צעירי אגודת חב"ד" בירושלים. במהלך השנים השתוקק מאוד להגיע אל הרבי, אלא שבקשותיו נדחו שוב ושוב על ידי הרבי עצמו, שתמה על כך שר' שמעון מבקש את תועלת היחיד מול תועלת הרבים - הפצת חסידות חב"ד.

רק לקראת חודש תשרי תשי"ח קיבל אישור מהרבי להגיע ל-770, בעקבות זאת החל להכין את האישורים הנצרכים לכך.

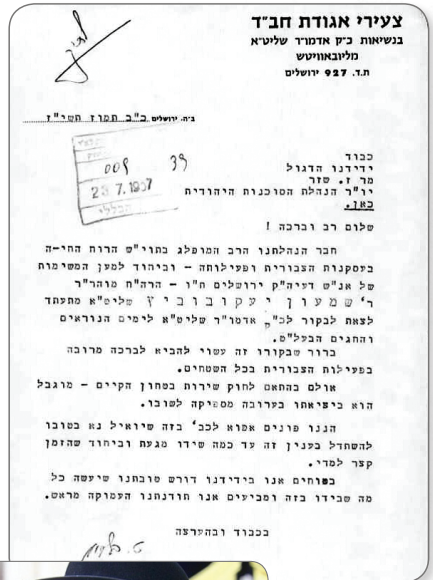
ב"ה ירושלים כ"ב תמוז תשי"ז
כבוד ידידנו הדגול מר ז. שזר
יור"ר הנהלת הסוכנות היהודית
שלום רב וברכה!

חבר הנהלתנו הרב המופלג בתו"ש הרוח החיה-ה בעסקנות הצבורית ופעילותה - וביחוד למען המשימות של אנ"ש דעיה"ק ירושלים ת"ו - הרה"ח מוהר"ר ר' שמעון יעקבוביץ' שליט"א מתעתד לצאת לבקור לכ"ק אדמו"ר שליט"א לימים הנוראים והחגים הבעל"ט.

ברור שבקורו זה עשוי להביא לברכה מרובה בפעילות הצבורית בכל השטחים. אולם בהתאם לחוק שירות בטחון הקיים - מוגבל הוא ביציאתו בערובה מספיקה לשו. הננו פונים אפוא לכב' בזה שיאיל נא בטובו להשתדל בענין זה עד כמה שידו מגעת וביחוד שהזמן קצר למדי.

בטוחים אנו בידידנו דורש טובתנו שיעשה כל מה שבידו בזה ומביעים אנו תודתנו העמוקה מראש.

בכבוד ובהערצה

הרב שמעון יעקבוביץ'

"תשווקתי עזה היא לזכות לרגע המאושר בחיי לראות פני אבי הרוחני שליט"א"

לפנינו מכתב אותנטי ומיוחד שכתב הרב גרשון מענדל שיחי' גרליק, שליח "כק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לאיטלי, לפריזדנט מדינת ישראל דאז מר יצחק בן צבי. במכתב זה פורש ר' גרשון מענדל שיחי' במילים נדירות ומיוחדות, הרוויות ברגש חסידי רב, את רצונו העז לנסוע ולהתראות "פנים בפנים" עם

כ"ק אדמו"ר שליט"א, ולשהות בדל"ת אמיתו הקדושים במשך "שנה תמימה". כמו כן מבאר הוא את סוג הקשר השורר בין חסיד לרבו, קצב לבנו יחידו. פרטים נוספים במכתב זה עוסקים באופי הפעילות החב"דית בשדה החינוך בימי הבראשית של רשת "אהלי יוסף יצחק", כמו גם עובדות על מצב שמירת חיי תורה ומצוות ברוסיה הסובייטית, מעבר למסך הברזל.

כ"ה ד תשרי תשס"ו

כבוד נשיא מדינת ישראל
ה" יצחק בן-צבי

שלום וברכה

אבקש בזה לסייע לי לשאף לראות פני ישראל ולתורה ולחיי חסידים מפורסמים במדינת ישראל. זה חלקם יהיה להודיע לנוע לי כבוד מרוב נפש וריות ודברים כל מקוולת בנין לא נפתרה שאלתי ונקמתי, הנני ליד סקנה לכתוב מזה אל כבוד הנשיא וברכה אני שישלח לי על זה.

במדינת ישראל נבחרה כבודת מספר מלמדות חב"ד"ת למלמדת בחברות על קושי החדש. את הנזכר בקלם גם כן מפורסם ומרשים של מפורסם הנהגת חב"ד"ת בחסידים, כבודקרים ובכל מיני מקומות סתר.

למחר לי למחר בזה למלמדת הנכורה המתחמת של חב"ד"ת לליבובויטש ברוסיה המוכיחים את כבוד נפש ילדיהם בדרך הנכונה הנכונה-ספורי. מיומן שכן אני סכתי רבות ונראות מסכסך זה רעבתי להלם המלמדות קרוע ובלול ורוע מה שאני בעצמי הייתי נמן נכונה הנור"הי נחמסו פניתי רבות במלמדות עולות "קונטרס בולגריניות" כביכול המתקים מספר הנהגת עברי. מקום מרדו וברוכה בכל מה ששורר בהם, והכן נמסרו הם ונמסרו לשונה לרוב וכל עכל זה נמן ומוחזק הקונטרס.

אין זה סוד שרובו הנהי בכל המעולה לליבובויטשית הנזה היה הירוקי לליבובויטש שברובי מפורסם שונים היה נחמסם עם חסידיו-היללי ונמן להם ורואויו לנידול למלמדת סמכות זו במסירות נפש מסת. עוד סקנתינו נהגה כי עסק עסק לכוונת של הדרוקי לליבובויטש בעצמך הנמנה לנכחו דרומני כי לול זה אין לי שום עסק שלק הייתי נשור חורף, והכל מקוונה כי השוקק עוד ללכות ולהנהג ונמסרתי בעול הקונים של חב"ד לליבובויטש, כי השתלה את היא מרבי נמסרתי עך הרבי הנכונה שליט"א, אב רוחני אל ה"י.

עך גמר למלמדת הקונטרס נשיה זכו עמר משמעות של חסיד. חב"ד לליבובויטש להמלך על נפש מסק בזה שפנתורי סך הכול ונכסי נחמי היליחו להניח לראות איך הנהגת השמירה והנשיה כמב שנה נרדמים במסות ירדתי זכר חלק מסך ללכות ארבע להנהגת קדש והתייבשו כמסר הקלוי הירוע "מסר חב"ד ספר"ה ליד סמנה.

חורף ונמי נם חיי בין חובבים הילי מיד עם כוונתו היחיד סדרן רוחי כעת שר הנזקק הנשיה עולה את הירעה-ביניהם הנדונה, והנכח המייסד לליבובויטש בלוד. לודם אני כבר נשיבה זו כבועק ענים וב"ה שפתיחתי כלימודי במות הנגלה ובמורת השמירה הנבד"ת.

במסור הזה השוקק עוד היה לכות לרגע המאושר בחיי לראות פני חב"ד רוחני הרבי שליט"א מליבובויטש שדלני כמסתי לליבובויטשית. כיום נוסף ענין חדש. להנהגת ההנהל הרבי שליט"א מליבובויטש מסעולות חנוכה נהגות כנחתי הירוק. לא ארך נמן ונסמך את כל מסעולות הנהגת חסידים ברוח אהבתם חסידים חיישיה על מסר המלידות חיישיה נחל חב"ד בראשון לציון ובמסר חב"ד ספתי על מות המלידיהן בני מסר לבני נבנות מסעולות למסדר הנהגת כבוד הנהגת סמכותי רחי הנמסרים בירושלים ימן רבונת וכפר סבב הפוליס כולן המלידים והמלידות סמכותיים הנהגת חב"ד לליבובויטש. מקום הנמנה ונמן של חב"ד שליט"א מסכות המלידים מסלח שטיבות שנות אין נפשוהוהם ללמוד סדר של שטיבה שלם הוקם על ידי הרבי שליט"א קדש ומתיבה ימן לוד מקומי וכל השוקק עוד, (כיום לומדים נבנות ונמן הקרוב לירושלים ימן רבונת) כלידן חולל הרבי שליט"א מהמכה חנוכה כבידה כמסור ובכוסרות חב"ד עם מחנכים כיום יונת סברעת אולם המלידה והמלידות שחלקם הנדול עוקרים את קולות ארצה ולשם קליטתם מסך כיום כמסר חב"ד ספתי ערות המלמדת קליטת חורף של הנכונה והירועת בין מסר מיוחד להקמתו כן גם יסובלו למודי קדש והמלידים ועבודה קלמליה. נוסף על כך ישנן עוד מלמדות נהגות של המסר מסעולות קליטה והנהגת כלל חב"ד הנהגת הנהגת וסמכות כל זה דרוש חב"ד ספרים ונביקרי סריכאים מלוד וסמך.

ומסרתי ראש מקרבת הנהגת חב"ד הנהגת ירוק מצו איתי מוכשר במסר להמסיר של סדרך ונם הרבי שליט"א חסידים לכן, אולם שלם כיום מוכרתי בני לנעור מסעולות קרוב מיוחד שנית להשתלם מורת השמירה הנבד"ת אצל הרבי שליט"א הנמנה כיום וסמך.

בנמן רבני ונמתי סקנה לידית יציבה מסעולות הנבנות, ונמתי שנומסרתי לליהג את חסידים הכללי של מסר הנהגת, ונמתי לי חיתר היציבה הנודש למסך שנה אהת לשם השתלמות

ד תשרי תשס"ו

כבוד נשיא מדינת ישראל ה" יצחק בן צבי שי

שלום וברכה!

אבקש בזה סיחתו של נשיא

מדינת ישראל על הטרחא שהנני מטריחו בכתיבת מכתבי זה, אולם היות והדבר נוגע לי במאד מאד בעצם נפשי והיות ואחרי כל פעולותי בנדון לא נפתרה שאלתי בקבשתי, הגעתי ליד סקנה לכתוב מזה אל כבוד הנשיא ובטוח אני שישלח לי

על זה.

נולדתי ברוסיה בשנת 1932 למשפחה חב"דית שלחמה במחתרת על קדשי האומה. את חנוכי קבלתי גם כן במחתרת ולמדתי בחדרים של מוסדות החינוך החב"דיים במחסנים, בבונקרים ובכל מיני מקומות סתר.

למותר לי לתאר בזה מלחמת הגבורה המחתרתית של חסידי חב"ד-ליובאוויטש ברוסיה הסובייטית על קיום נפש ילדיהם בדרך חנוכם העברי-מקורי. כמוכן שגם אני סבלתי רבות ונוראות ממצב זה, רעבתי ללחם, התהלכתי קרוע ובלוא וחוץ מזה שאני בעצמי הייתי נתון בסכנה הנה הורי נתפסו פעמים רבות בפעלם פעולות "קונטריבולוציוניות" כביכול בהחזיקם מוסד חנוך עברי, מקוה טהרה וכדומה בכל מה שקשור בדת, ואכן נאסרו הם ונשפטו לשנות גלות וסבל שכל זה נתן אותותיו הרעות בי.

אין זה סוד שהרוח החיה בכל הפעולה הליובאוויטשית הזאת היה האדמו"ר מליובאוויטש שבדרכי מחתרת שונים היה מתכתב עם חסידי וחיליו ונתן להם הוראותיו לניהול מלחמת מחתרת זו במסירות נפש ממש. עוד מקטנותי נחרתה בי עמוק עמוק זכרונו של האדמו"ר מליובאוויטש שבצדק חשבתיו לאביו הרוחני כי לולא הוא אין לי שום ספק שלא הייתי נשאר יהודי ומאז מקוננת בי תשוקה עזה לזכות ולראות ולהסתופף בצלו הקדוש של הרבי מליובאוויטש, כי השלשלת אחת היא מהרבי נשמתו עדן עד הרבי הנוכחי שליט"א. אב רוחני הם לי.

עם גמר מלחמת העולם השנייה זכו מספר משפחות של חסידי חב"ד-ליובאוויטש להמלט על נפשם מעמק הבכא שמאחורי מסך הברזל ובנסי נסים הצליחו להגיע לארצות אירופה החפשיות ואחרי כמה שנות נדודים במחנות אירופה זכה חלק מהם לעלות ארצה להאחז באדמת הקדש והתיישבו בכפר חקלאי הידוע "כפר חב"ד ספריא" ליד סרפנד.

הורי ואני גם היו בין הזוכים האלה ומיד עם בואנו ארצה סדרו אותי - כאת שאר הנוער החב"די שעלה אז ארצה - בישיבה הגדולה "תומכי תמימים ליובאוויטש" בלוד. לומד אני כבר בישיבה זו כארבע שנים וב"ה שהצלחתי בלימודי בתורת הנגלה ובתורת החסידות החב"דית.

כאמור הנה תשוקתי עזה היא לזכות לרגע המאושר בחיי לראות פני אבי הרוחני הרבי שליט"א מליובאוויטש שגדלני באמרי פיו ובהוראותיו. כיום נוסף עניין חדש. לאחרונה התחיל הרבי שליט"א מליובאוויטש בפעולות חנוכיות נרחבות

ברחבי הארץ. לא אלך כאן ואמנה את כל מוסדות החנוך החב"דיים בארץ אסתפק באחדים מהם הישיבה הגדלה בלוד על ארבע מאות תלמידיה מכל בני העדות והחוגים בארץ הישיבה בירושלים על מאת תלמידיה הישיבה בתל אביב בראשון לציון ובכפר חב"ד ספריא על מאות תלמידיהן בתי הספר לבנים ובנות המסונפים למשרד החנוך בתור חנוך ממלכתי דתי הנמצאים בירושלים יפו זרנוגה וכפר סבא הכוללים כאלף תלמידים ותלמידות המקבלים חנוך חב"די לכל פרטיו.

מתוך התענינותו של הרבי שליט"א בטובת תלמידים כאלה שמסיבות שונות אין באפשרותם ללמוד סדר של ישיבה שלם הוקם על ידי הרבי שליט"א בעזרת הגוי'נט בכפר חב"ד ספריא בית ספר למלאכה בו לומדים מוחצית היום לימודי קדש ומחצית היום לימודי מקצועי וכל הקשור לזה. (כיום לומדים נגרות ובזמן הקרוב ביותר ילמדו גם דפוס).

כידוע חולל הרבי שליט"א מהפכה חנוכית כבירה במרוקו ובמוסדות חב"ד שם מתחנכים כיום יותר מארבעת אלפים תלמידים ותלמידות שבחלקם הגדול עומדים הם לעלות ארצה ולשם קליטתם מוקם כיום בכפר חב"ד ספריא בעזרת המחלקה לעלית הנוער של הסוכנות היהודית בית ספר מיוחד לחקלאות בו גם ישולבו לימודי קדש והלימודים ועבודה חקלאית. נוסף על כך ישנן עוד תכניות נרחבות של הקמת מוסדות קליטה וחנוך בכל רחבי הארץ וכמובן שכל זה דורש חבר מורים ובעיקר מדריכים מלומד ומנוסה.

העומדים בראש מערכת החנוך החב"די בארץ מצאו אותי מוכשר במאד לתפקיד של מדריך וגם הרבי שליט"א הסכים לכך. אולם לשם כך מוכרח אני לעבור מקודם קורס שנתי להשתלמות בתורת החסידות החב"דית אצל הרבי שליט"א הנמצא כיום בברוקלין.

בזמנו הגשתי בקשה להיתר יציאה במשרד הבטחון ואחרי שהוזמנתי לשיחה אל המזכיר הכללי של משרד החנוך, ניתנה לי היתר היציאה הנדרש למשך שנה אחת לשם השתלמות הנזכרת לעיל. אולם מפאת זאת שלא קיבלתי הויזה מהקונסול האמריקאי לא יכולתי לבצע את היתר היציאה.

כיום מוכן כבר הקונסול לתת לי את הויזה אולם תאריך היתר היציאה פג תקפה פניתי בבקשה שניה למשרד הבטחון בקריה לחדש את היתר היציאה שכבר ניתן לי ונעניתי בשלילה מטעם זה שהבחורים שנסעו עד היום אל הרבי שליט"א לשם השתלמות עדין לא חזרו ארצה. ועל אף הוכחותי שאחד מהם כבר חזר ומשרת כיום בצה"ל ובשבועות אלה עומד לחזור עוד אחד מהם, לא עזר לי הדבר כלום

ולא קבלתי את היתר הציאה.

בהתחשב עם תשוקתי העזה לזכות לראות את פני אבי הרוחני שהצילני מרדת שחת ושחייב אני לו רבות מאד, ובהתחשב עם משימת החנוך הגדולה העומדת כיום בפני תנועת חב"ד בארץ שתהא לברכה לכל הארץ ובהתחשב בעובדה שאחד מהתלמידים כבר חזר ארצה ומשרת כיום בצה"ל ובחור שני עומד להגיע ארצה בשבועות הקרובים ובהתחשב עם הבטחתו ששכעבור שנת ההשתלמות אצל הרבי שליט"א אחזור אי"ה ארצה ואתגייס מיד לצה"ל - פונה אני בבקשתי אל כבוד נשיא ישראל שימליץ בפני משרד הבטחון שיחדשו לי היתר הציאה לשם הנ"ל.

-8-

הנוכרת לעיל. אולם מסתא זאת שלא קבלתי הויזה מתקונסול האמריקאי לא יכולתי לנצל את היתר הציאה. כיום מוכן כבר תקונסול לחת לי את הויזה אולם התוריד היתר הציאה פנ תקפה פניתי בבקשה שניה למשרד הבטחון בקריה לרחש את היתר הציאה שכבר ניתן לי ונעניתי בשלילה מכען זה שתבחורים שנמקעו עדי היום אל הרבי שליט"א לשם התקלמות עדיין לא חזרו ארצה. ועל אף חוכמותי שאחז מחם כבר חזר ושרתי כיום בעצ"ל ובטבעות אלה עומד לחזור עזר אחד מסם, לא עזר לי החרב כלום ולא קבלתי את היתר הציאה. בהתחשב עם תשוקתי הנזה לזכות לראות את פני אבי הרוחני שהצילני מרדת שחת ושחייב אני לו רבות מאד, ובהתחשב עם משימת החנוך הגדולה העומדת כיום בפני תנועת חב"ד בארץ שתהא לברכה לכל הארץ, ובהתחשב בעובדה שהחור מתלמידיים כבר חזר ארצה ומשרת כיום בצה"ל ובחור שני עומד להגיע ארצה בשבועות הקרובים ובהתחשב עם הבטחתו ששכעבור שנת ההשתלמות אצל הרבי שליט"א אחזור אי"ה ארצה ואתגייס מיד לצה"ל - פונה אני בבקשתי אל כבוד נשיא ישראל שימליץ בפני משרד הבטחון שיחדשו לי היתר הציאה לשם הנ"ל.

מניח אני שכבוד הנשיא יבין אותי היטב את התשוקתי הנזה והנמרצת להשתרע עם זה שהציל אותי מרדת שחת, ותעמידני בקרן אורה של תורת החסידות, וכמו כן יבין את נחיצות קורט ההשתלמות בתורת החסידות החב"דית לשם האדרת בורח של החנוך החב"ד. כצדק ונצדק לנו כיום כאורח לנשימה ויענה לבקשתי היוצאת מעומק פנימיות לבבי הנרגש ויתן המלצתו הטובה לסדור הענין שאוכל לעשות נסיעתי זו אל הרבי שליט"א מליובאוויטש מצילי ומושיעי.

בבקשה
שלימה על ידי משיח צדקנו מכבוד נשיא
משרד הבטחון

ג. ש. ג.
גרשון גרליק
ת.ד. 46 לוד

מניח אני שכבוד הנשיא יבין אותי היטב, את תשוקתי העזה והנמרצת להתראות עם זה שהציל אותי מרדת שחת והעמידני בקרן אורה של תורת החסידות וכמו כן יבין את נחיצות קורט ההשתלמות בתורת החסידות החב"דית לשם האדרת כוחו של החנוך החב"די בארץ הנצרך לנו כיום כאורח לנשימה ויענה לבקשתי היוצאת מעומק פנימיות לבבי הנרגש ויתן המלצתו הטובה לסדור הענין שאוכל לעשות נסיעתי זו אל הרבי שליט"א מליובאוויטש מצילי ומושיעי.

בבקשת שליחה ובברכת גמר חתימה טובה וכל טוב בגשם וברוח וזוכה לגאולה שלימה על ידי משיח צדקנו בקרוב ממש

גרשון גרליק

מענה לשכת הנשיא אל הרג"מ גרליק

מכתב זה בא כמענה למכתבו של הרב גרשון מענדל שיחי' גרליק, אל הפרזיזנט מר יצחק בן צבי, בו מסורבת בקשתו בדבר היתר יציאה והפנייתו לגורמים הממונים על כך.

ירושלים ו' תשרי תשט"ו

לכבוד מר גרשון גרליק

א.ג.

נשיא המדינה הורני לאשר בזאת קבלת מכתבך מיום ד' דנא, ולהודות לך על ברכותיך הנאמנות.

באשר לבקשתך הנני מצטער להודיעך כי היא חורגת מחוס סמכויותינו, ואין לנו כל אפשרות להשפיע על משרד הבטחון לשנוי החלטה בענינך.

תטיב לעשות, לדעתנו, אם תחדש את פניתך, במישרין למשרד הבטחון והשתדל להוכיח את צדקת דרישתך ואנו מקוים כי תוקדש לה תשומת לב נאותה בגדר החוק והאפשרות.

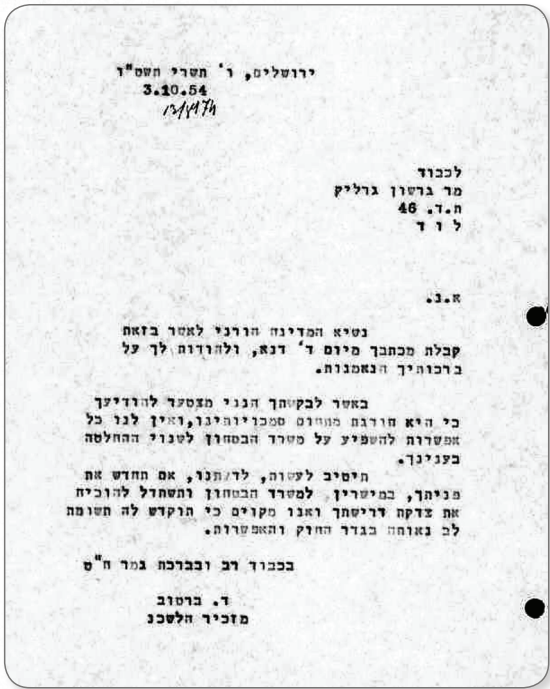
בכבוד רב ובברכת גמר ח"ט

ד. ברטוב

מזכיר הלשכה

ד. ברטוב

מזכיר הלשכה

חלק ה'

לחיות ולהחיות

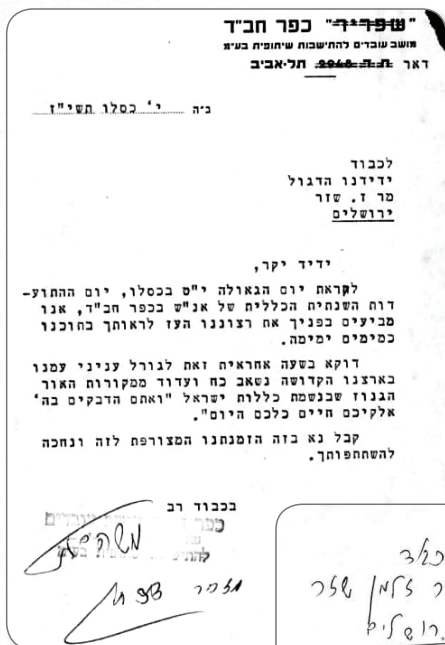
קירוב והשפעה על אישי ציבור

לשאוב כח ועידוד מהאור הגנוז דווקא בשעה גורלית לעם ישראל

מכתב הזמנה מראש ועד הכפר הרה"ח ר' משה סגל למר שז"ר, ובו הזמנה אישית להתוועדות י"ט כסלו המסורתית בכפר חב"ד.

י' כסלו תשי"ז
לכבוד ידידנו הדגול
מר ז. שזר
ידיד יקר,
לקראת יום הגאולה י"ט כסלו, יום התוועדות
השנתית הכללית של אנ"ש בכפר חב"ד,
אנו מביעים בפניך את רצוננו העז לראותך
בתוכנו כימים ימימה.

דוקא בשעה אחראית זאת לגורל עניני
עמנו בארצנו הקדושה נשאב כח
ועידוד ממקורות האור הגנוז שבנשמת
כללות ישראל "ואתם הדבקים בה'
אלקיכם חיים כלכם היום".
קבל נא בזה הזמנתנו המצורפת לזה
ונחכה להשתתפותך.

בכבוד רב
משה סגל

מר זלמן שדר
בהתוועדות י"ט כסלו
בכפר חב"ד

הנחה' ממאמר דא"ח טרי והזמנה נוספת להתוועדות י"ט כסלו

בהמשך למכתב הקודם, באותו היום שלח גם הרה"ח ר' פיניע אלטהויז למר שז"ר מכתב הזמנה להתוועדות, לצד העתק של 'הנחה' מהמאמר האחרון (ד"ה מים רבים תשי"ז) שאמר הרבי בהתוועדות שבת מברכים חודש כסלו באותה שנה. ר' פיניע מציינ שלוודאי שהדבר יביא הנאה מרובה לשז"ר.

י' כסלו תשי"ז

לכבוד ידידי אהובי

זלמן שי'

שלום וברכה!

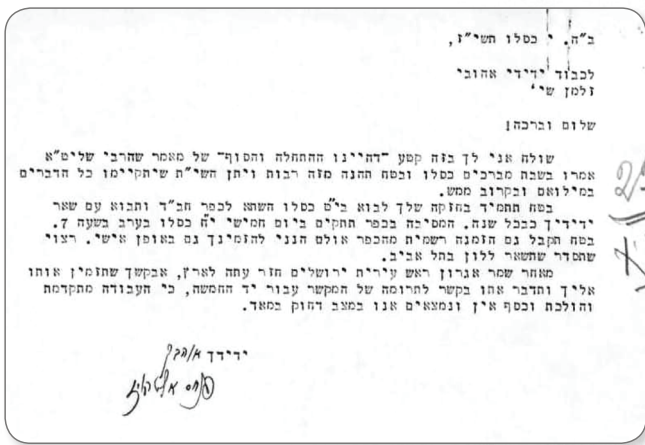
שולח אני לך בזה קטע - דהיינו ההתחלה והסוף - של מאמר שהרבי שליט"א אמרו בשבת מברכים כסלו ובטח תהנה מזה רבות ויתן השי"ת שיתקיימו כל הדברים במילואם ובקרוב ממש.

בטח תתמיד בחזקה שלך לבוא בי"ט כסלו השתא לכפר חב"ד ותבוא עם שאר ידידיך כבכל שנה.

המסיבה בכפר תתקיים ביום חמישי י"ח כסלו בערב בשעה 7.

בטח תקבל גם הזמנה רשמית מהכפר אולם הנני להזמין גם באופן אישי. רצוי שתסדר שתשאר ללון בתל אביב.

מאחר שמר אגרון ראש עיריית ירושלים חזר עתה לארץ, אבקשן שתזמין אותו אליו ותדבר איתו בקשר לתרומת של המקשר עבור יד החמשה, כי העבודה מתקדמת והולכת וכפי אין ונמצאים אנו במצב דחוק במאד.

עתה לארץ, אבקשך שתזמין אותו אליך ותדבר איתו בקשר לתרומה של המקשר עבור יד החמישה, כל העבודה מתקדמת והולכת וכסף אין ונמצאים אנו במצב דחוק במד.

ידידיך אוהבך פנחס אלטהוויז

ב"ה.

קטע מסמך ב"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש שנאמר בשבת פרשת חולדות מרכיבים החדש כסלו ה'שי"ו.

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא יספיקו אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בזה יבולו לו ויפירש בתרגום מים רבים הם אומות העולם שרוצים לכבות את הרחמים ואבה של הקב"ה לישראל' הנה מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות הם מלכי או"ה שירצו לשפוך ה' את ישראל והנה נהרות לא יספיקו אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה היינו רכל מי שירצה לרכוש את אהבת הקב"ה לישראל בזמן הגלות הנה בזה יבולו לו שיתנו לו כנפלים ויזינו לו את הביזה ושלל דמלחמת גז. ובזמן שהוא הנה המלאכים ידברו ביניהם אחת לנו קסנה זו אומה שוכותיה מועטים ושדים אין לה שאין לה מלך שילחום עבורה הנה מה יעשה לאחותינו כיום שידוכר בה ה' לנו כשעה שאו"ה ילחמו על ישראל הנה מה יעשה לאחותינו את הנה על זה משיב מלאך מיכאל שרם של ישראל אם חומה היא דבאשר ישראל הם כחומה שאין מתעניינים בין אומות העולם ז' האנן מים זיי ניש קיין געשעפן זאין מתעניינים בדרכיהם הנה אין נבונה עליה פירה כסף שהם כמו כסף שאין אומה שולפת בהם. ואיילו אם דלת היא מלשון לדות שאין בהם נביות הנה גם אין נבוע עליה לוח ארץ הנה אבות' התורה קלחקל דתקופת של בית' רבן שותותי החרות חרות על לבם' וכמו"כ איתא במדרש פרשת תצא ע"פ זה דמים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה כפי ש' לא יוכלו לכבות את האהבה' וכמו"כ איתא במדרש פרשת תצא ע"פ זה דמים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה דמלכי או"ה לא יוכלו לשפוק את ישראל אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה לז' יבולו לו ספרש כמשר דאו"ה ירצו אז את הרכוש של תומ' ז' ויענה לשם הקב"ה שבנין הוא להם (בוז יבולו לו) שהרי הם חופאים ז' ויטענו ז' או"ה שנתן לישראל הם חופאים ויענה להם הקב"ה אהוב לנו קסנה משל לבת קסנה שאינה עושה צדון הוריים ומ"ם אין מתרעמים עליה לפי שהיא קסנה כך ישראל לעין אדם שם חופאים אין הקב"ה מתרעם עליהם וזהו אהוב לנו קסנה' וצריך להבין איך מתווכים את פירוש זה שבתרגום וכדורש להפירוש שפירש רבינו בפרשה זו (פרשת חולדות) על פסוק מים רבים רמים רבים הוא ההתבוננות בענין ממלע כל עלמין וסוכב כל עלמין וכולא קמי' כלא חשיב' שהיא ההתבוננות רשעו ישראל וברוך שם ונבדע התבוננות זו יצא לאהבה כל לבד וכל נשד' וכל מאד' הנה מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה כפי ש' לא יוכלו לכבות את האהבה והצמאון שנפשו וגם נהרות לא יספיקו דנהרות הוא הגילוי שבנ"ע כמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הן הנה הגילוי שבנ"ע לא ירנה את הצמאון שנפשו דהנה שהגילוי שבנ"ע הוא גילוי אור נעלה ביותר שהרי בבנ"ע יש כמה מריבוט' לאין קץ דאף שבכללות נאמר בספרים רק נעת' ז' זנעת' ז' אבל שפוטות הרי יש ריבוי מריבוט' לאין קץ ומ"ם הנה ונהרות לא יספיקו שכל הגילוי אור שבנ"ע לא יוכל לרוות את הצמאון כ"א בתומ' צ' דוקא שיעלה הוא אומר אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה דאיש זה הקב"ה הנה כל אשר יתן את כל הון ביתו הוא החומ"צ' הנה בזה יבולו לו ששוק ואכלל הסוף ושמ' שהגילוי שבתומ' צ' דוקא יוכל לרוות את הצמאון לפי שהוא למעלה מנהר' כ"א הנה כתי' מעין ותרד תיענה ותמלא כרה שהיא החמסכה דתומ' צ' שיהנה כל הגילוי כמ"ש ומעין מבית הוי"ו יצא נג' הנה גילוי זה דוקא ירנה את הצמאון וצריך להבין איך אמר לתוך פירוש רבינו לפירוש ה"ל שבתרגום ומדרש' דלפי פירוש התרגום וסדר הנה פסוק זה מדרך כאשר ישראל הם בשלל המצב ביותר דאחות לנו קסנה שאין להם נביות והם חופאים עד אשר או"ה רוצים להשתוות לישראל ולפי פירוש רבינו הנה פסוק זה מדרך בענין ישראל איך שהם במריבה עליונה יותר דאחבתם בלאקות הוא מתוקף כל כך עד אשר גם הגילויים היותר עליונים לא יוכלו לרוות את צמאונם ובאמת הנה ב' הפירושים הנה לא זו בלבד שאין סותרים זה לזה אלא עוד זאת שהם בהא הליא' וצ"ל איך מתווכים ב' הפירושים.

תצלום המאמר שנשלח למר אלמן שדר

-2-

לא יספיקו כפירוש התרגום ומדרש' דאף שהם קלחקל חופאים מ"ם אין מתרעמים עליהם והטעם לזה הוא לפי שהם מושרשים בעצמות ממש שלמעלה מכל הגילויים. וכמו למשל הבת קסנה שאין עושה צדון הוריה שאין מתרעמים עליה הרי הטעם לזה הוא לפי שהשרשה הבת בהוריים הוא במקום נעלה ביותר מקום/כזה וזאת אלע ענינים שישנם כהוריים פארגומען דארפן נים קיין ארץ כלל דלכן אין מתרעמים עליה וכמו"כ הוא גם בהנשמות שהם מושרשים בעצמות למעלה מהוריה ולכן הנה גם כאשר פוגמים בתורה אין מתרעמים עליהם ונביתים להם בחינת מרבה צעמי שבתומ' צ' שלמעלה מכל הגילויים וזאת יתן איש זה הקב"ה את כל הון ביתו בתומה יכנה בית כבודת כבודו ונדעת חרדים' מלאו כל הון יקר ונעיים' וגם נותנים להם כל הביזה והשלל דמלחמת היות אחרונים ומלחמת גז. נגז' מצד אהבה העצמי דחקק"ה לבנפ"ה. יתנו את המלחמות דידן נצח' וחקק"ה יבאנו ע' משיח צדקנו, שאז יתנו לישראל כל הון' אקר ונעיים'.

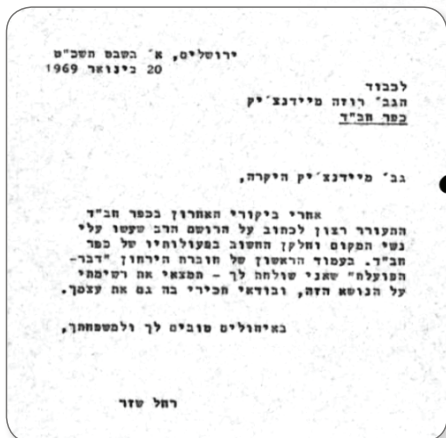
אשת הנשיא מתפעלת מפעולות נשי כפר חב"ד

אחרי הביקור של אשת הנשיא מרת רחל שז"ר בכפר חב"ד, עלתה את רשמי הביקור על הכתב והתפרסם בירחון "דבר הפועלת".

גב' מיידנצ'יק היקרה.

אחרי ביקורי האחרון בכפר חב"ד התעורר רצון לכתוב על הרושם הרב שעשו עלי נשי המקום וחלקן החשוב בפעולותיו של כפר חב"ד. בעמוד הראשון של החוברת הירחון "דבר-הפועלת" שאני שולחת לך תמצאי את רשימתי על הנושא הזה, ובודאי תכירי בה גם את עצמך.

באיחולים טובים לך ולמשפחתך.
רחל שזר

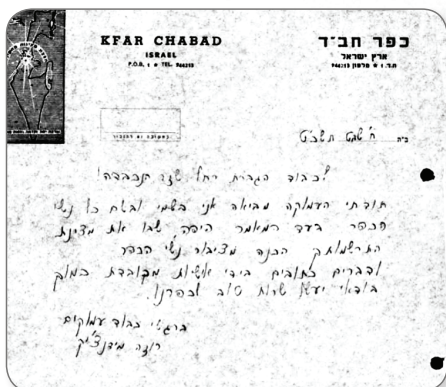

המאמר שהשפיע

לכבוד הגברת רחל שזר הנכבדה!

תודתי העמוקה מביאה אני בשמי ובשם כל נשי הכפר בעד המאמר היפה, שבו את מציינת התרשמותך הכנה מציבור נשי הכפר ודברים כתובים בידי אישיות מכובדת כמוך בודאי יעשו שירות טוב לכפרנו.

ברגשי כבוד עמוקים
רוזה מיידנצ'יק

בטרחת יתרה להנשיא - הנה נדר זה יצוייר בשלשה אופנים:

(א) שנדרו שלא ימלו את הבן עד שהנשיא יהיה סנדק;

(ב) שנדרו בצורה חיובית שיתנו הסנדקאות להנשיא;

(ג) שנדרו שהנשיא יהיה סנדק.

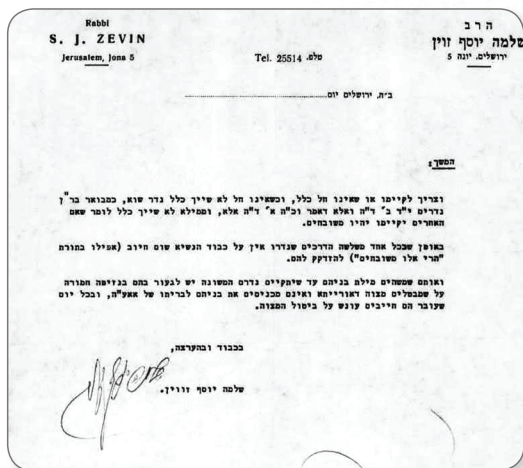
באופן הראשון אין הנדר חל כלל שה"ז נדר לבטל את המצווה, וכמבואר בשו"ע (יו"ד סי' רל"ו ס"ד): בין שהוציאה בלשון נדר כו', לאו דווקא כשנשבע באופן החלטי, אלא אפילו תלה בזמן ("עד שהנשיא יהיה סנדק"), כמבואר שם להלן (סעיף ה'): מלמד שנשבע שאם לא

יפרעוהו תוך ו' שבועות יבטל הילדים מלימודם עד שיפריעוהו חלה המצוה לאו עליה רמיא אלא על האבות, הרי שכשהמצוה מוטלת עליו אין השבועה חלה.

באופן השני שיתנו את הסנדקאות להנשיא, יש לדון. כל נדר הוא כשאושר החפץ עליו, כמבואר בנדרים (ב' ב'), ואין זה אלא בשלילה, אבל אין נדר בקום ועשה, שהרי זה אומר על עצמו לעשות, ואינו דבר הנתפס בגוף החפץ, ואם אמר נדר בלשון שבועה, היינו שהזכיר נדר

ואמר בלשון שאוסר על עצמו ולא על החפץ, נחלקו ראשונים, י"א שאינו חל כלל, וי"א שה"ז כמו יד לנדר, כמבואר בר"ן נדרים שם, והובאו שתי הדעות בשו"ע (סי' כ"ו ס"ה).

ונראה לומר, שאפילו הסוברים שה"ז יד לנדר, אינו אלא כשאמר בשלילה, היינו נדר שלא אוכל ככר זה, שאין החסרון אלא מפני שאמר האיסור על עצמו ולא על החפץ, שאילו היה נדר גמור, שאמר על החפץ, היה אסור, לכן עכשיו ה"ז יד, אבל כשאמר בחיוב, נדר שאוכל ככר זה, אין כאן אפילו משום יד, שהרי היד אינו עדיף מעיקר הנדר, והרי אילו אמר על גוף החפץ בקום ועשה אין ממש בדבריו (ועי' גליון השי"ס לרעק"א נדרים ג' ב' ואכמ"ל), וא"כ גם יד אין כאן.

הרב שלמה יוסף זווין
ומר זלמן שדר

ואע"פ שלשון השו"ע שם הוא הנודר שלא אוכל או שאוכל אפילו יד לא הוי כו' ויש מי שאומר דנדר שאמרו בלשון שבועה כו', נראה שהיש מי שאומר מוסב על שלא אוכל בלבד.

אלא שמשני טעמים אחרים יש לומר שעליהם לקיים

הנדר: א) בנדרי מצוה הנדר חל אף בקום ועשה, כמפורש בשו"ע שם, ואמנם אף זה במחלוקת שנויה בין הר"ן והרא"ש בסוגיית נדרים (ח' א'), אבל עכ"פ בשו"ע הובאה רק דעה זו, שלדבר מצוה חל, וא"כ אולי נדר זה למסור הסנדקאות לאישיות ברמה הגבוהה ביותר כנשיא המדינה ה"ז בגדר דבר מצוה וחביבות מצוה וחשיבות מצוה; ב) מבואר בשו"ע שם: ומיהו כיון דהאינדא מרגלא בפומייהו דאינשי למינדר בהאי לישנא אין להקל כו' כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים.

אבל אפילו שכן, הרי מבואר ברמ"א בשו"ע (סי' רל"ו ס"ב), שהנשבע ליתן דבר לחברו והוא אינו רוצה לקבלו פטור משבועתו, וכמבואר שם בט"ז (ס"ק ו') שאין בזה מחלוקת, שלא כמשמע לכאורה מלשון הרמ"א, אלא שהכל מודים בדבר, וא"כ אף כאן שנדר ליתן הסנדקאות להנשיא, וכשהנשיא אינו רוצה לקבל אף הוא פטור מנדרו.

ובאופן השלישי, שנדרו שהנשיא יהיה סנדק, הדבר פשוט שאפילו בשבועה גמורה על חברו שיעשה דבר אין השבועה חלה, כמפורש ברמב"ם (שבועות פ"ה הל' א-ב-ג), שכל מי שנשבע על אחרים שיעשו כך וכך אינו חייב כו' שהרי אין בידו לא לקיים ולא לבטל כו' ואין אותם אחרים נזקקים לקיים דברי זה הנשבע, וכ"ה בשו"ע (רל"ו ב').

אלא שאם היה זה בשבועה הרי עכ"פ מבואר שם ברמב"ם שמכים אותו מכת מרדות מפני שגורם לשבועת שוא, וגם מבואר שם ובשו"ע שאם האחרים קיימו דבריו הרי אלו משובחים שלא הרגילו להוציא שבועת שוא, אבל עכשיו שאמרו בלשון נדר, לא מצינו כלל שנדר על אחרים לעשות כך וכך יחול, ושבועת שוא מצינו שיש, אבל נדר שוא אין במציאות כלל, אלא או שנדר חל וצריך לקיימו או שאינו חל כלל, וכשאינו חל לא שייך כלל נדר שוא, כמבואר בר"ן נדרים י"ד ב' ד"ה

ואלא דאמר וכ"ה א' ד"ה אלא, וממילא לא שייך כלל לומר שאם האחרים יקיימו יהיו משובחים.

באופן שבכל אחד משלשה הדרכים שנדרו אין על כבוד הנשיא שום חיוב (אפילו בתורת "הרי אלו משובחים") להזדקק להם.

ואותם שמשהים מילת בניהם עד שיתקיים נדרם המשונה יש לגעור בהם בניזפה חמורה על שמבטלים מצווה דאורייתא ואינם מכניסים את בניהם לבריתו של אאע"ה, ובכל יום שעובר הם חייבים על עונש ביטול המצווה.

בכבוד ובהערצה,

שלמה יוסף זווין

לזכות

החתן הרה"ת **מנחם מענדל** שי והכלה מרת **ליבא** תחי
קלפמן

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת יה"ר שיזכו להקים
בית חב"ד - בית נאמן על יסודי התורה והחסידות ויזכו לבנים
ובני בנים מקושרים לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ויזכו
לקבל פני משיח צדקנו תיכף ומיד ממש

ולזכות

הורי החתן

הרה"ח ר' **דוד בערל ורחל חנה** שי **קלפמן**
ומשפחתם

הורי הכלה

הרה"ח ר' **שאול ורייזל** שי **רוזנבלט**
ומשפחתם

השי"ת יברכם וישפיע להם שפע עד בלי די - הרחבה
בגשמיות וברוחניות והצלחה למעלה מהמשוער בכל
התחומים וירונו נחת מכל צאצאיהם
לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א